شاعرِ اسلام کا بلند پایہ پنجابی مجموعہ کلام!

گلشنِ صمصام

حکیم علی محمد صمصام

ناشران

...نز پبلشرز کارخانہ بازار فیصل آباد

وَمَآ اَرْسَلْنٰکَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِیْنَ

شاعرِ اسلام کہنہ مشق جناب حکیم صمصام صاحب کی

تیس ۳۰ سالہ زندگی کے منظوم شدہ مطبوعہ و غیر مطبوعہ نعتیہ کلام کا بے نظیر مجموعہ

گلشنِ صمصام

مِنْ تصنیف

جناب حکیم صمصام صاحب ستیانہ بنگلہ فیصل آباد

ناشرین

ملک سنز ٭ پبلشرز کارخانہ بازار ٭ فیصل آباد

لاہور میں ملنے کا پتہ ھ

سبحانی اکیڈمی اُردو بازار لاہور

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم
ربِّ یسّر ولا تعسّر

حمد باری تعالیٰ

حمد ای تمام نینوں جگاں دیا خالقا   زمیں آسمان سورج چناں دیا مالکا
کیڑے مکوڑے ہاتھی اوٹھاں دیا رازقا   بھکھا نہ رکھیں کسے تائیں

انسان حیوان رنگا رنگ داکھاوندے   ہریا تے توڑی ڈنگر پنڈاں مکاوندے
شیر بگھیاڑ بلے گوشت اڈاوندے   لنگر تیرے دا انت نائیں

ڈڈی تے مچھلی بگلا پانی چوں کھاوندا   بی بھن ہنس موتی کھاندا ڈکراوندا
وچھے تے کٹے بالاں دُدھ سوہاوندا   پاک سبحان اللہ سائیں

انسان دے اتے تیرے وڈے احسان نے   نعمتاں نال بھرے زمیں آسمان نے
گنیاں نہ جاون کینتے آپے اعلان نے   تیرا شریک کوئی نائیں!

کھاون نوں کنکاں چھولے چاول مکئی جے   باجرہ چری اہدے پیراں وچہ پئی جے

گُڑ شکر مِٹھا کھنڈاں نعمتاں کئی جے ——— کیڈے احسان اللہ سائیں

پھلاں دا اَنت کون کدہ شمار دا — مزہ امرود آڑو مِٹھے انار دا

سنگترہ کِنّوں مالٹا مُنہ نوں سواردا ——— نمبو نارنگی گِنی نائیں !

اَمب انگور جامن کھجوراں لوہائیاں نے — سیب تے پلماں کدھرے موجاں لگائیاں نے

چکو شریفہ کیلا مٹھیاں مٹھیائیاں نے ——— اِک کھاؤ تے بُھلّو دوجے تائیں

پھیر جٹکے فروٹ خربوزے ہدوانے جے — تراں تے کھیرے سردے گرمے سوہانے جے

بیر دو قسماں مٹھے کھٹے مکھانے جے ——— گِن مکایاں ہرگز نائیں

مارو دھیان طرفے سبز ترکاریاں — کدّو کریلا پالک میتھی کراریاں

ٹینڈے تے کچے پکے سبزیاں ساریاں ——— بھیجے انسان خاطر سائیں

اُوٹھ تے مجھیں گائیں بکریاں بھیڈاں جے — دُدھ ملائیاں مکھن گھیو دیاں کھیڈاں جے

کھا کھا بھلوان بنکے کردے چھیڈاں جے ——— اللہ دا شکر کردے نائیں

پھیر ایہناں دے کھاؤ تِکے کباب بھی — اُن تھیں لوئیاں کمبل دستانے جراب بھی

کھلاں تھیں جُتیاں بوکے مشکاں طناب بھی ——— شکر گزارو اللہ سائیں

پھر اُڈ گئے گھوڑے کھوتے خچر اسواریاں — چار پہاڑاں جتنا تساں جہاں [illegible]
ڈل گئے موٹر سائیکل فلکاں وچ تاریاں — سمندر جتنا [illegible] بچائیں

بس مصطفیٰ کا بنوں وقت لنگھاویں — صفتاں خداویاں کدوں مکاویں
سورہ "کہف" ول نظر نہ پاویں — جیویں فرمایا اللہ سائیں

قُل لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۝ ترجمہ: کہ دے جیکر ہووے سمندر سیاہی واسطے کلام [illegible] رب دے [illegible] ختم ہو جاوے گا سمندر [illegible] کلمے رب میرے دے [illegible] جاویں سمندر پورے [illegible]

جے سارے سمندر بن جان سیاہی — جیویں تعریف رب دی پوری نہ ہوندی
او وی مک جان سارے لیکھے پورے [illegible] — سب ایہہ گلاں گھٹن نہ [illegible]

نعتِ سرورِ کائناتؐ

پھر لکھاں درودا آکھاں جگا کے پیر نوں — ماتھے حاضر تے بیشک [illegible]

اُمتاں دے لاڑے سوہنے بدر منیر نوں ـــــــ شان جیہدا اسگا ئیں

ختم رسُولاں اتے رحمت جہاناں دی ہادی تے مُرشد خاطر جناں انساناں دی
سیر جس کیتی صدقے ستاں اسماناں دی ـــــــ کوئی نہ پہنچے جیھنوں تائیں

بھلیاں خلقاں گمراہی وچہ ڈُبیاں ڈُوہنگڑے لاہُو جاکے گارے وچہ کھبیاں
کڈھ لیا یا سوہنا مارکے بُٹیاں ـــــــ قسمت دے یاور لوکاں تائیں

جو پُوجدے بُت رکھ جنڈ کریریاں سُورج چن تارے پیر فقیریاں
قبراں مزاراں مڑھیاں لیراں پیریاں ـــــــ ہو گئے موحد تھاؤں تھائیں

جو لڑدے سی آپس وچہ سخت لڑائیاں رل نہ بیٹھن پایاں سخت جُدائیاں
کردتے فضلوں وانگوں سکیاں بھائیاں ـــــــ پڑھیں تاریخ پیاری تائیں

جو ظالم کوسنی دھیاں جمدیاں ماردے جو پل پوے رلوں جیوندی قبرے اتاردے
اَج دھیاں نوں حصے دیون فضل غفار دے ـــــــ کردتے سُوتر نبی سائیں

جو چور تے ڈاکو زانی غنڈے جہان دے قاتل بدمعاش تے گویتے سداوندے
مُرلی الغوزے وکھلی بو نسری وجاندے ـــــــ اَج پڑھن قرآن چائیں چائیں

پھیر ایہناں دے راہوں سانوں پہنچیا دین جے
ایہناں ای دسیا نبی صادق امین جے
کلمہ پڑھا گئے سانوں کیتی تلقین جے
—— مرجائیو دینوں مُڑیو نائیں

ایہہ پیاری جماعت پاک نبی کریم دی
سنت پیاری جیہناں رؤف الرحیم دی
ملکاں دے ہادی بنے رحمت عظیم دی
—— جنتیں پوچائے اللہ سائیں

سبب تصنیف کتاب ہذا

جنت دیاں رانیاں وچہ وعدہ فقیر دا
جنتی نواب لکھساں فضل قدیر دا
اَج وَعدہ اوہ پُورا کراں دل دی ضمیر دا
—— دیواں کتاب تساں تائیں

جنتی نواباں کیویں منّیاں توحید نوں
کھادیاں ماراں چھڈیا شرک پلید نوں
کرکے قربانیاں پایا سوہنے دی دید نوں
—— قصے سُناواں تساں تائیں

رب دے خوفوں کیویں جاناں ڈرائیاں
وچہ عبادت کیویں جاناں کھپائیاں
صدقے خیراتاں کیویں کرکے دکھائیاں
—— کیویں سینے لگایاراں تائیں

وچہ میداناں کیویں لڑے تیار کے
کافراں دے پچھے دوڑے تیغاں اُلار کے

بھیجے نہ نسّن دتے پے گئے للکارکے —— ہوون بیان تھاؤں تھائیں

انشاء اللہ جے رب صحت عطائی — موت توں مہلت مِلی فضل الٰہی
لکھاں کتاب کرسی یاد لوکائی —— فضلاں دی تھوڑاوتھے نائیں

اج یاراں (۱۱) رمضان سن ہجری تراسی (۱۳۸۳) آ — جنوری ستائی (۲۷) سن چونٹھ (۶۴) انساسی آ
ماگھ دی چوداں (۱۴) ویہہ سو ویہہ (۲۰۲۰) ہنداسی آ —— وار سوموار شک نائیں

ساڈھے یاراں (۱۱) بجے شروع کیتی کتاب میں — وچہ اعتکاف بیٹھا اَجو جناب میں
لکھ لیساں عید تک لایا حساب میں —— اللہ جے چاہے مشکل نائیں

ہُن منگاں دعائیں اللہ رحم کماتوں — جے نیک ہے کم میتھوں پورا کراتوں
پھر وچہ جہان ایہدی شان ودھاتوں —— تیرے بغیر چارہ نائیں

---

۱۱ رمضان ظہر کے بعد

پڑھے جو سُنے اس نوں نال دھیان دے — اللہ جی اون اس نوں لطف ایمان دے
عمل جو کرے وانگ نیک انسان دے —— جنتیں ٹکاناں مِلے تائیں

رسول اللہ صلعم دی پیدائش توں چالی سال تک

سردار عبداللہ عبدالمطلب دا جایا سی
ہویا جوان تے مدینے پرتایا سی
آمنہ نام اللہ رشتہ عطا یا سی
آیا مُکلاوا چائیں چائیں ——

آمنہ مائی قسمت اُچی لِکھائی
پیٹ وِچ بچہ دِتا ذات الٰہی
چھ ماہ دا حمل ہویا قدرت خدائی
مر گیا خاوند دیکھو حکمت سائیں ——

تِن مہینے جدوں بیوہ گزار دی
جمیا پُتر رحمت رب غفار دی
نام محمد رکھے شکر گزار دی
جمیا یتیم شک نائیں ——

چھ سالاں عمر جدوں پائی پیارے نے
پیکے دکھاواں ہاں اِرادڑے دھارے نے
لے گئی مدینے خوش نانکے سارے نے
کئی دِن رکھیا دوہاں تائیں ——

جدوں ہوئے اُداس کیتی نکّے تیاری
نانی نبی دی نال ٹُرپئی بے چاری
کُٹے پو چاواں آکھے ماما دی ماری
اِکلی نوں جان دلیواں نائیں ——

اُوٹھ اسواری چلے تِن جی بیارے
آئی اِک بستی ابوا راہوں کنارے

تناں نے اوتھے ایہہ ارادے نے دھارے ____ رات گزاراں ایتھیں جائیں

رات گذاری صبح جاگ جاں آئی آمنہ مائی طبع راس نہ پائی
دست تے قے آئی نانی گھبرائی ____ دتی دوہائی لوکاں تائیں

آئے حکیم اے پرواہ نہ چلی آ آمنہ مائی گولی موت دی جھلی آ
اوتھے ای دفن کرکے نانی اکلی آ ____ لے ٹری مکے دوہتے تائیں

اگے دادا اُڈیکے شالا خیر وہاوے نونہہ تے پوتا خیریں نال گھر آوے
پہنچیا جد پوتا دادا کھُرا اُٹھاوے ____ آمنہ مینوں دسدی نائیں

گرامی آکھے حضرت وس نہ کائی ابوا وچہ آمنہ وفات سی پائی
پوتا سمبھالو اللہ گل مکائی ____ وس کسے دے کجھ نائیں

روندا دادا ویکھ رب دی شان توں دو تیمیاں آئیاں نکی جیہی جان توں
ہن خیر گذاریں آکھے رب رحماں نوں ____ بچہ تکلیف پاوے نائیں

دو سال گزرے حکمت رب غفاری عبدالمطلب سندی ہوئی تیاری
پُتاں دی فوج سند کول کھلیاری ____ کیتا سوال اٹھاں تائیں

نبی دا شان وڈا صبر کمان دا ——— فکر نہ رکھے کدے مال تے جان دا
ایہہ رتبہ اُچیرا تیرے میرے نہ پان دا ——— خاص الخاص نبی تائیں

آؤ صحابیاں دے ہُن پڑھیے حالات نوں ——— او ہناں نال کیویں ہوئی لمکے بات نوں
کیویں گزاریا او ہناں دن تے رات نوں ——— چھڈ گئے دنیا فانی تائیں

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ

جنت دے شہزادے

مرداں دا دینی جذبہ اُتے قربانیاں ——— شوق شہادت چاہن سینے وچہ کانیاں
پھیر شوق عبادت سارے مرداں زنانیاں ——— فرضاں نفلیں لے کے نفلاں تائیں

کرنا ایثار نالے حُب رسولؐ دی ——— جے بُھکھے نوں دِس پئے شکل نبی مقبول دی
رج جائے جان مومن صاحب اصول دی ——— ایناں پیار سرور تائیں

پھیر عشق توحید وچہ جاناں کو ہاونا ——— بیویاں اولاداں چھڈ جنگاں نوں جاونا
گھر دا اثاثہ راہ رب دے اڈاونا ——— بھارا نہ لگے او ہناں تائیں

بے موت میں آوے بچہ کون سمھالے گا
اپنی اولاد وانگوں رکھے تے پالے گا
نال کھوآوے اتے نال سوآوے گا
______ دیہو تسلی میرے تائیں

ہر اک نے بانہہ چکی آکھے سمھالاں گا
اپنی اولاد وانگوں رکھاں تے پالاں گا
نال کھوآلاں گا تے نال سوآلاں گا
______ دل نوں اُداس کرو نائیں

تاں دادے نے ٹھوڈی پھڑ کے نبی کریم دی
کیہا کی رائے میرے دُرِ یتیم دی
تاں نبی آگو دی تلی چاچے فہیم دی
______ ابوطالب رُتا اُبھجے سائیں

دادا بھی فوت نبی چاچے دے کول آ
جھڑک نہ جھنب نہ کوئی رُکدا بول آ
وڈا سارا ہویا چاچا کردا پر چول آ
______ کیتے دِیا ہوواں پُتر تائیں

تاجرہ خدیجہؓ اوتھے نوکر کراوندا!
مائی خدیجہؓ تائیں بھی پر چاوندا
ہویا نکاح اللہ اولاد عطا وندا
______ دولویں جی سُکھی وسن چائیں

ترن پُت چار دھیاں اللہ عطائیاں
مر گئے بیٹے تتے دِھیاں دیا ہیاں
فضل دیاں بارشاں اللہ ورھائیاں
______ کر دِتا نبی سوہنے تائیں

اسدے نبوت اللہ ڈیوٹی لگاوندا
چھڈ کے جنوں جگ دوزخ نوں جاوندا

کوئی پوجدا بُت کوئی سر غیراں جھکاوندا —— روکیں جیہبا ایسناں تائیں

میرے بغیر سب دی پوجا ہٹا دیو —— سبھناں نوں خالص میرا بندہ بنا دیو
لمندے تے چڑھ کے میرا حکم پوچا دیو —— توں آخری پیغمبر شک نائیں

جنّت دے بادشاہ دا اٹھنا تے تبلیغ کرنا

یٰایہا الناس قولوا لا الٰہ الا اللہ

اُٹھیا پیغمبر نعرہ وحدت دا مار کے —— مکّے دے لوکاں تائیں آکھے پکار کے
بُت جے پوجو اللہ تائیں وسار کے —— دوزخ ٹکاناں تساں تائیں

لا الٰہ کہا جدوں نبی سُنا کے —— پے گئے کافر اگوں گدکے دھا کے
ابوطالب چاچا پڑے کافراں نوں جا کے —— ماریو نہ میرے پُتر تائیں

بھر گھر تک مُراداں سُکھے بکرے دی مائی —— بکرے نوں چھری اوڑک لکھی آئی
نبی نوں بچا وسے کد تک باپ یا بھائی —— نبی نوں مار رکھی نائیں

رات دن کافرنت سے پکاوندے —— دلوں دن دُشمنی دُھری غصہ ودھاوندے

کنڈے کھلاردے تے مٹی اڈاوندے —— ذرا بھی لحاظ کردے ناہیں

اُمّ جمیل چاچی باہر نوں جاوندی — سُولاں تے کنڈے پنڈ چک لیاوندی
نبی دے رستے وچ آن ستاوندی —— رب دا رسُول جھلّے چاہیں

ابُولہب چاچا دشمن نبی پیارے دا — پر چارہ نہ چلّے کوئی پاپی نکارے سردا
اودے جھوٹا جے جھوجھا ہوکا شادے یاردا —— اس نوں رسُول منّوں ناہیں

کرکے صلاح عہد نامہ لکھاوندے — بیت اللہ ربذری کندھ نال لٹکاوندے
ہرکوئی پڑھے پڑھ پڑھ اگاں لوچاوندے —— بائیکاٹ کرو نبی تائیں

نہ کوئی دیہو سلام تے نہ جھلو پیار ریو — کڈھو برادریوں نہ چونکے تے چاہڑیو
شادی ویاہ وچہ مُول نہ وَاڑیو —— سودا دُکانوں دیہو نائیں

دھیاں طلاقو سارے ساک تڑاؤ — جو کوئی بھی دُکھ دے سکو پُچاؤ
کُوآؤ بلاؤ تے نہ لاگے بھاؤ — جد تک بُتاں دی دُشمنی چھڈے نائیں

زندگی ساری کُفر رہیا ستاوندا — طائف وچہ مارکے لہُو وگاندا!
اُحد میدان دَند توڑ گراوندا —— نبی بھی صبر چھڈے نائیں

پڑھی کتاب تُساں جنت دیاں رانیاں — ماتواں وڈیریاں تے دھیاں سیانیاں
نیکیاں کرکے موجاں جنت وچہ مانیاں — گئیاں فردوس پاک تائیں

اج لویں کتاب تُساں نوں دساں سُناکے — جنتاں دے شاہزادے نام رکھاکے
قرآن حدیث وچوں لبھ لبھاکے — دساں گا مومناں تائیں

پہلاں قرآن وچوں قصے لیاواں گا — پچھے تفسیراں تے تاریخاں وکھاواں گا
اپنے کولوں گل اک نہ پاواں گا — فضل جے ہویا اللہ سائیں

پھر ہر چھوٹیری جو اولاد اصحاباں دی — دین دا شوق رکھن شان نواباں دی
شوق شہادت اتے حُب کتاباں دی — پڑھن قرآن پاک تائیں

بچیاں بچیاں نوں کیویں شوق شہادتاں — علم دا شوق اتے شوق عبادتاں
ماپیاں نیکاں کولوں سکھیاں عادتاں — نیک بنائے اللہ سائیں

دُھ دُھ کے قدم کیویں نیکی نوں مارے — وچہ میداناں جاناں دین توں وارے
عاشق محبت ناں سچی سرکارے — جان وارن توں ٹلن نائیں

پہلاں اپنے عام بچے ویکھو

اپنے بچے پہلاں دیکھے سارے — کی نے عمراں تے کی کردے نے کارے
چُوہڑے چماراں والے لچھن نکارے — وچہ بازاراں نظر پائیں

کوئی کھیڈ دا گلی ڈنڈا چانگراں ماردا — گندیاں گالاں کوئی کڈھ دل ٹھاردا
کوئی مٹی اڈاوے کوئی روڑے کھلاردا — گھروں ہدایت ملی نائیں

چوریاں کردا کوئی جیباں جے کٹ دا — کوئی آہنڈ گواہنڈ گھریں ٹھیکریاں سٹدا
کوئی ماں پیو نوں گالیں دیوے لاڈ پلٹ دا — ماپے حیران تھاؤں تھائیں

شہراں دے بچے بعضے گڈیاں اُڈاوندے — کبوتراں نوں ویہندے ڈِگ جاناں گوا آوندے
کھیڈ دے جُوآ نالے سبھے جاوندے — نیکی نصیب کوئی نائیں،

سگریٹاں پیندے پان کھان ہزاراں — گوے پٹا کے آتش بازی دیاں کاراں
کھیڈن اخروٹ لاون گون دیاں ٹاہراں — فلماں دے گیت سکھن چاہئیں

ماہیے

کوئی وچہ دریا واں نہراں چھالاں جا ماردے — ڈُب کے مردے نل پے سوگ گزاردے

نریاں ناچیاں بچے وچ بازار دے
___ جاون بدمعاش دور تائیں

ہُن اپنے خاص بچّے ویکھو

جاہل بے دین رہے پاسے پیارے
عالماں دے بچے ہو گئے جاہل نکارے
نہ روزہ نماز نہ کوئی نیک ورتارے
___ چوہڑیاں نالوں گندے پائیں

مولوی صاحب آپ منبر تے گجدا
مقتدیاں تائیں وانگ اِٹ دے وجدا
پالی اوندا اُتے رُعب داہڑی دے جچدا
___ تُساں کیسے نے جنّت جانا نائیں

قُوا اَنفُسَکُمْ وَاَهْلِیکُمْ نَاراً
بچ جاؤ اتے ٹبّر بھی سارا
بیوی تے دھیاں پُت اکارا دو کارا
___ پُچھ ہووے گی تُساں تائیں

دھی بیٹی جیہدی جاوے ننگی بازار نوں
اوہ پورا دیوث پاوے دوزخ دی نار نوں
جنّت حرام ہے بے غیرت بدکار نوں
___ دسیا مدینے والے سائیں

ادب دا ڈنڈا نائیں چکو اولاد توں
اج دُنیا فسادی ڈر رو اُس دے فساد توں
مگر ہٹائیں شیطان نامراد توں
اوہ دشمن پرانا شک نائیں

بیویاں تائیں نیکی راہ سکھاؤ ۔ سادہ کھواؤ اُتے سادہ پہناؤ
فانی ایہہ دُنیا ناہیں چت لگاؤ ۔ —— اس تھیں محبت چنگی نائیں

مال تے دولت جمع کرنی نہ آئی ۔ کردیہو صدقہ دیوے توفیق الٰہی
دیہو زکوتاں تے قربانیاں بھائی ۔ —— نہیں تے دوزخ تیار تساں تائیں

بچیاں اپنیاں نوں قرآن پڑھاؤ ۔ حدیث پڑھا کے وڈے عالم بناؤ
دھیاں نوں نیکی والے رستے لگاؤ ۔ —— بے دیناں نوں ساک دیہو نائیں

پوہنچدا امرادھ کا متھا باہیں بھی ٹنگدا ۔ جوش وچہ ملاں جیوں میدان ہے جنگدا
لوکاں نوں صاف پتہ کردے ڈھنگ دا ۔ —— دہیندے حیران ملاں تائیں

جیوندیاں دے مُرداں اُتے مٹی جے پاوندا ۔ بدو بدی دیکھو سچا بن داہے جاوندا
آپ نوں پاک آکھے جھوٹھا جہان دا ۔ —— لوکاں نوں دسے دوزخ بھائیں

جے قرآن حدیث پڑھنا کم سی ثواب دا ۔ روزے نمازاں حکم رب تواب دا
ایہنوں کی دھکا وچارب دی جناب دا ۔ —— اپنے پڑھاوندا ایہہ نائیں

ایہدے اپنے لونڈے وچہ کالجاں جاوندے ۔ پڑھدے انگریزی اودتھے بودے رکھاوندے

داہڑیاں مناوندے تے مسجد نہ آوندے ـــــ سگوں کرن مخول داہڑی تائیں

ناچیاں وانگ اوہو بوتھے بناوندے زانی بدمعاش سو سو عیب کماوندے
مولوی اوہناں نوں نہ روک ہٹاوندے ـــــ گونگا شیطان ہوے نائیں

مولوی دے دل وچہ کدے خوف جے آیا پُتّر نوں مسئلہ دساں ارادہ بنایا
بیوی نے داہڑی پھڑ کے پرہاں ہٹایا ـــــ میرے پُت دا الھو نہ سکائیں

توں رہن دے مولوی پُتا اپنے آپ دا روگ نہ مگروں لتھا ایہہ کھنگ تاپدا
ایہہ منبر مصلا خبرے تینوں کی جاپدا ـــــ ساڈوں تے چنگا لگے نائیں

ساڈیاں عوام دیاں عورتاں

پنڈاں دیاں دِھیاں اللہ رحم کماوے کدے ہوندا سی بنھ ہر کوئی عزت رکھاوے
دھی کو آری اکھیں سرمہ جے پاوے ـــــ رڑکدا سی سارے ٹبر تائیں

سنگدا پھرے وڈا ویر بچارا بھین میری خبرے کرے کی کارا
باپ الگ فکر مند سوہارا لڑکی جوان شک نائیں!

اوہ بوہی لوں گھر کے تینوں شرم نہ آئی — لڑکی نوں لبھی کتھوں شرمے سلائی
توں روکیا کیوں نہ ساڈی عزت گوآئی — لوک کی آکھن میرے تائیں

کھدر دے لیڑے رنگ رنگ پان کوآریاں — جے دھو بیٹھن سر لکدیاں پھرن بچاریاں
اج ویراں بھراواں کوں سنگاں آتاریاں — اللہ بچاوے سبھناں تائیں

کپڑے اُچے پا پاوڈر لگاندیاں — سُرخی وندا سہ ذرا شرم نہ کھاندیاں
ہیں تے چڑیاں کڈھ سُوئیاں پھساندیاں — مجھلی ہنھیری دُور تائیں

ساڈیاں خاص دِھیّاں

دھیاں پڑھانیاں ذو ذو گتاں رکھاندیاں — جمدی نوں مائی بوریں جاچاں سکھاندیاں
سُرخی تے پوڈر شرمہ پوچھل پاندیاں — مُلاں جی روکدا نائیں!

بالغاں دھیاں کرن سائیکل اسواری — کالج نوں جاوے گندی مار اُڈاری
باپ تے بھائی دیہناں کے مت گئی ماری — کسے نوں غیرت آوے نائیں

اوہ آکھ کے جاوے میں اج چھیتی نہیں آونا — اساں سکولے ہے ڈرامہ دکھاونا

میں بن لیلاں اپنا پارٹ ادا ونا —— مینوں اڈیکیو نائیں

باپ غریب نوں تے پتہ نہیں لگدا رن مکاراں قدر جانے کی پگ دا
جے لگ جائے پتہ بلے بھامبڑ اگ دا —— آکھے ایہہ کم جا ئز نائیں

گدھڑی جیہی رن اگوں خاوند نوں جھڑکدی دے پڑھدی اگڑای تیری جان کیوں تڑکدی
دیکھیں ڈرامہ دھی نچدی تھڑکدی —— ہوویں حیران بولیں نائیں

کل گئی میں کالج اوتھے ملیاں استانیاں سو سو مبارک مینوں دین زنانیاں
کڑی تیری شالا مانے جوانیاں —— کیتا حیران سبھناں تائیں

وچ ڈرامے اس نے ناچ دکھایا وڈیاں نچاریاں نوں اوس مات کرایا
رہی جے جیوندی اللہ فضل کمایا —— کرے گی ترقی دور تائیں

پڑھدی اگھروں جدوں سائیکل تے پیاری کاٹھی تے بلبل وانگ مار اڈاری
ویہندی رہ جائے خلق سڑک دی ساری —— اوہ گئی اوہ گئی لبھی نائیں

سرخی تے پوڈر لا کے شیشے کول آوے نازنیں بھیں کنڈل والاں نوں پاوے
ایہہ کنڈیاں تے کڑیاں دا نقشہ تکا دوے —— پیا ہنیر اندر دلاں دے پالوو

ڈب کے مرجاؤ تھوڑا سُنکھیا کھالو — ایہہ زندگی بنّدھاں لئی نائیں

عوام دے بچیاں دی تربیت نیک گھرانوچہ

آؤ ہُن دَساں تُہانوں بچّے حلال دے — ماپیاں جنّے اللہ واسطے پال دسے
لکّیاں عمراں کیویں عُمراں جال دے — پے گئے جنت والی راہیں

نِکّے ہندے نوں جیکر دین سِکھا دیئے — اَدب سکھا دیئے تے نماز پڑھا دیئے
آوے رمضان تاں روزے رکھا دیئے — بھانویں اُدھ چوں ٹُٹّے حرج نائیں

پَیندی پَیندی عادت اللہ پکّی بنا دے گا — روزے نمازاں وِچہ طاق ہوجا دے گا
پڑھے گا قرآن اللہ رنگناں لا دے گا — قسمتاں جاون دُور نائیں

جمے جد بچہ رب دا شکر ادا دیئے — ستویں تاریخ تے عقیقہ کرا دیئے
جھنڈ لہا دیئے سونا صدقہ ادا دیئے — جے سونا نئیں چاندی تاں ہائیں

سوہنا جیہا نام تجویز کراونا — عبداللہ یا عبدالرحمٰن رکھاونا
بندہ خدا دا ہووے بُھل نہ جاونا — آکھیا مدینے والے سائیں

بانیاں رسولاں سندا نام رکھاؤ — آدمؑ یا عیسےؑ موسےؑ نوحؑ بلاؤ
ایوبؑ یعقوبؑ یوسفؑ یونسؑ بھراؤ — ــــ سوہنے جے نام شک نائیں

بچہ جد بُھکھا ہووے ماں کول آوے — اوہ پڑھ بسم اللہ سچا دودھ پلاوے
نیک دُعائیں کرے اللہ نوں بھاوے — ــــ زندگی دیوے اللہ سائیں

بچی یا بچہ اللہ نیک بناویں — پڑھے نمازاں اُتے روزے رکھائیں
نیک کمائی کرے میریا سائیں — ــــ میریاں مَن لے دُعائیں

ہووے نمازی عبدالودود پیارا — روزہ بی رکھو جدوں ہویا اشکارا
ہووے مجاہد جاوے جگاں نوں تارا — ــــ اللہ دیویں ثواب میرے نائیں

چھیاں مہیناں دے نوں اللہ سکھاوندی — ہو ہو کراوندی تے سِر نوں ہلاوندی
اوہ ہُوں ہُوں کرداماں صدقے جاوندی — ــــ پڑھدا ہے کلمہ چاہئں چائیں

جد چلّے زبان پھیر نماز سکھاوے — اپنے برابر کھڑا کرکے پڑھاوے
دیکھدا لاہنبے ہَس ہَس دوہری ہوجاوے — ــــ ہِن چھڑے نہ دیکھے لاہنبے نائیں

ہن چھ سال دا جاں ہویا پیارا — نال میتے لے جاوے باپ سوہارا

کرے دُعائیں ٹولہ مسجد دا سارا —— ایہنوں نیک بنائیں اللہ سائیں

پھیر دے کے قاعدہ مئیں کول گھلیا ہوش توں پہلاں بُو ہا رب دا ملیا
پڑھ لیا قاعدہ پھیر سپارے نوں چلیا —— چاہ ہے ماپیاں تائیں

پڑھیا قرآن تے آمین کرائی کپڑے جوڑے دوہاں جیاں دے بھائی
سُونی ہوئی گاں اک ہتھ پھڑائی —— لے میاں جی راضی راضی جائیں

بے دین عوام دے بچّیاں دی تربیّت

جمیاں مُنڈا گھر نمبرداراں دے پے گئے دو خت اندر نراں تے ناراں دے
خوشیاں ہزاراں گھرے پھُل گلزاراں دے —— گوندیاں رناں چا ئیں چا ئیں

اک نے اُٹھ جندا منجی نوں ماریا اک لیا کے کوٹھے اُتے کھلاریا
اگ دی بھٹھ ولی اندر رکھی سو ہاریا —— چھُری بھی سرہانے زچہ تائیں

شوسی دی ٹاکی نالے رکھی سرہانے ڈینوں بلاوں بھوتوں بچن آیا نے
اپنے ولوں زور لایا گھرانے —— پر ٹلن تقدیراں ہرگز نائیں

منگ منگ لبھا منگو نام ٹکایا — ہجّ وچہ پا کے روڑی اُتے دھرایا
چھجو تے زوراکدے گھسیٹا بلایا — ___ واہ واسُبحان اللہ سائیں

جھنڈو تے چھگو چیتو ماڑی تے سَون جے — گُجّاں تے آتو پیراں دِتہ بلون جے
گاہیا تے ماہیا پھمّن الّاں بھی پَون جے — ___ نیکی توں دُور گئے چائیں

دھان نچایا کھُسرے کنجر نچائے — ہسی تے کڑے پائے کَن وِنھائے
مُرکیاں سونے دیاں مامے لیائے — ___ بھناں توں خوشیاں تھاؤں تھائیں

ناماتے چاچا ماں سِپلاں سکھاوندی — بابا بھی آکھے ماں صدقے جاوندی
ذراگو زبان سِدھی گالاں پڑھاوندی — ___ پھِر گالاں کڈھاوے تھاوند تائیں

اوہ ماں نوں کڈھاوے دوہاں بنھیاں واریاں — ماسیاں دادے لگن دِلو پیار ریالے
ہو پیا وڈا خیری مارے اُڈاریاں — ___ گالاں دی جاچ پوری پائیں

اونویں بے علم ڈنگر ہو یا جوان آں — آیا وِیاہ کٹھا سارا جہان آں
نکاح دے وقت اَج سارے حیران آں — مُنڈے نوں اُوندا کُجھ نائیں

میاں آبیٹھا بِسمِ اللہ پڑھاوے — اوہ بسم اللہ آکھ اگوں نا کے جاوے

کلمہ کلام بھلا کس طرح آوے
جاہلاں دا جاہل بولے نائیں ——

سگوں مَیں نوں جھڑکن میاں کیوں پڑھاویں توں
منڈا انجان اَگے دَوڑ دا جاویں توں
اک اک حرف کرکے جیکر پڑھاویں توں
تینوں آپ نوں پڑھونا اُوندا نائیں ——

اوس اُنج بھی کیتا اے پرواہ نہ چلّی آ
پھس گئی جان مُنڈے سندی اِکلّی آ
میاں فرمادے مُنڈا بالکل للّی آ
ایہنوں کجھ اوندا جاندا نائیں ——

ہُن کرن صلاحیں کجھ کرو کراؤ
مُنڈے دے تھاں کوئی ہور بیاؤ
ہور کوئی دا کھیڈو اُٹھو داناؤ
مراثی نوں آکھن دادا آئیں ——

توں مَیں نوں آکھ ساڈی عزت رکھاوے
ہیٹھی جیٹھی کرکے نکاح پڑھاوے
پنج روپے وادھوا ساں نئیں پاوے
مُنڈے دی گل کوئی نائیں ——

مَیں نے کردتا اُچی اعلان آں
مُنڈا تے چوہدری دا اصلوں نادان آں
میں دیکھ کے آواں کی کجھ آبندا قرآن آں
ٹھہرلو ذرا ایسے تھائیں ——

گھڑی پچھوں آیا آکھے فکر نہ کائی
لبھ پیا مسئلہ کیتا فضل الٰہی
انہاں پڑھ پڑھ علم ساری عمر لنگھائی
پھسیاں کڈھاندے لوکاں تائیں ——

بیٹھ کے میں چھنتا پانی منگایا ۔۔۔ پڑھیا نکاح دم پانی تے پایا
نکاح والا پانی منڈے تائیں پلایا ۔۔۔ ہوئیاں ودھائیاں کڑماں تائیں

نویں روشنی دے بچیاں دی تربیت تے نام

جمعہ چھٹی آتے پک پکا کے ۔۔۔ مسٹر تے مسز راوی دریا تے جا کے
سیر نوں گئے دو نویں کشتی کرا کے ۔۔۔ کشتی وچہ ہندیاں صلاحیں

ڈیری ڈیری مائی والف دستو کی بنتا ہیں ۔۔۔ میں ڈیوٹی تے پنڈی تساں بچہ بھی جننا ہیں
ٹرپ بائی ٹرپ میں ایہہ تانا نہ تننا ہیں ۔۔۔ بار بار آیا جانا نائیں

لیڈی ولنگٹن اندر تساں نے جاونا ۔۔۔ یا گنگا رام جا کے گنگا رام بناونا
ہاسپیٹل کیہڑا تساں جنناں چناوناں ۔۔۔ فیصلہ ایتھے نی مکائیں

والف فرماوے میں ولنگٹن ہی جاواں گی ۔۔۔ ڈاکٹر دوست اوہنوں حال دکھاواں گی
جیویں اوہ آکھے اونویں عمل کماواں گی ۔۔۔ فکر دی لوڑ تساں نائیں

میں نوں اگے بھی اوس بچہ آپ جنایا سی ۔۔۔ ویری گڈ ڈاکٹر آساں آزمایا سی

فادر آف چلڈرن لوکاں لقب کھایا سی ——— اوہدے بغیر جپارہ نائیں

شام گھر آئے صبح پنڈی تیاریاں سے آکھ گڈ بائی ریل کار اسواریاں
اگلے دن میم رانی مار اُڈاریاں ——— ہاسپیٹل آئی چپایئں چایئں

اے سیکشن سندا مسز نے راہ لیا فیمل رُوم اک پیڈ کرا لیا
دومن بیڈ ویری گڈ ڈیرا جمالیا ——— خیر گزارے اللہ سایئں

نرس اسپیشل اک خدمت نوں آ گئی اِک ہڈ وائف نالے پھیریاں پا گئی
رب دے حکموں آخر گھڑی اوہ آ گئی ——— دے دتا بچہ اللہ سایئں

لے گئیاں نرساں واہ واہ عرصہ رہا نا ماں نوں نہ ویکھن دیون اوہدا آیا نا
ہسپتالیں جمے اینویں سارا گھرا نا ——— دائیاں مائیاں دی لوڑ نایئں

بانگ نہ نام تے نہ جھنڈاں لہائیاں عقیقہ نہ صدقہ نہ خیراتاں کرائیاں
وچہ کلباں پہنچ چاچیاں تائیاں ——— بے بی نوں چکن چایئں چایئں

چھ مہینے دا بے بی باپ اُڈیکدا نہ اللہ نہ ہو ہو وانگ باندریاں چیکدا
بتاں تے سوٹا اندر زندگی دھریکدا ——— ملک پاؤڈر پیوے چایئں

پنج سال تک بے بی نام ہنڈایا — ماں پیو نال نہ کوئی اُنس ودھایا
جیویں گُڈی دا چُوچا آپے کھان تے لایا — دلی محبت پیدا نائیں ،

نویں روشنی دے نام اتے اک حکایت

حاجی جمال الدین اک نیک انسان سی — قوم دا ارائیں پکا مُسلمان سی
لوہے دا کارخانہ نالے دوکان سی — سخی سی خرچے مال تائیں ،

اوہدا اک بیٹا اسلم نام سوہاوے — پڑھے نمازاں اتے کالج بھی جاوے
داہڑی بھی رکھی ہوئی شرم نہ کھاوے — ساتھی کرن مخول اوس تائیں

مرگیا حاجی سوہنی زندگی گزار کے — جنتیں پُہنچا ٹھیڈا دُنیا نوں مار کے
ہُن اسلم نوں کم کالج چُھڈیا ہار کے — کم چلاوے پیو دے تھائیں

بہت ہی نیک لڑکا سوہنا جوان آں — باپ دی طرح پکا مُسلمان آں
دال گراں چوک اندر وڈی دوکان آں — شہر لاہور بُھلیں نائیں ،

اک واری کول بیٹھا اک دن تُوں سبب جی — اوہ مری دی تیاری نال ساتھی بھی سب جی

کرن تیاری چیزاں سطاں دی سب جی ۔ —— مینوں بھی دسیو نے چاہیں

یار اک اودھا بی ۔ اے پورا جوان سی ٹیلیفون کیتا کتے میرا دھیان سی
اگوں اک بچی بولی بہت نادان سی —— اوہ گلاں کجھ تجھے بچی تایں

اوہ دس نہ سکی پھیر ایہہ اسنوں فرماوے دُزدانہ نوں سدا اُتے فون دے آوے
آگئی دُزدانہ گل ختم کرا دے —— مینوں حیرانی اپنے تھائیں

میں آکھیا یا تُوں جی ایہہ ناں کی بلایا جے آکھے دُزدانہ کیہا شک کی پایا جے
میں آکھیا پھیر سوچ سمجھ تبلایا جے —— غلطی نہیں لگی تُساں تایں

اوہ بی ۔ اے دا عیب گوں میرے تے پاوندا اہل علم گھراں وچ ایہہ نام سوہا وندا
ماڈرن نام ساڈوں بہت ہے بھاوندا —— شک کی پئے گیا تُساں تایں

میں آکھیا فارسی دُزد چور نوں آکھدے دُزدانہ دے معنے چوری چوری اوہ بھا کھدے
ہوش دے ناخن لود کی اوپٹا کدے —— بی ۔ اے نوں لاج لاؤ تایں

ایہہ فارسی لفظ جدوں معنیٰ ہیں دسیا اوہ ہویا شرمندہ اسلم ماڑا جیہا ہسیا

لے یعنی فلاں نے فلاں کی طرف دُزدانہ نگاہوں سے دیکھا ، عام بولا جاتا ہے ۔

بی-اے وچار اپچا ہی،علم دی پھسیا ——— میں کیہا جو چاہیا اوہنا تائیں

اصل وچہ ایہناں دا قصور نہ کائی سی، اے ، ٹی ،کیٹ وچہ عمر گوآئی
انگریزی زبان سندی ہووے پڑھائی ——— علم پڑھاوے کوئی نائیں

دُردانہ کتنے رکھیا ہو یا ڈٹھا غریب نے دھی دا نام رکھیا ایرانی جیب نے
ایس شدلوں نقطہ جاتا بے نصیب نے ——— موتی دا دانہ سمجھیا نائیں

دُردانہ ایس نے دُزدانہ بنا لیا لاہور وچہ آگے کسے سُنیا نہ بھالیا
پروین پرویز اختر اخگر ٹکا لیا ——— معنیاں دا پتہ کیتا نائیں

اُوہن دساں بالا سندیاں کہانیاں نیکیاں کمائیاں موجاں جنتیں مانیاں
چھوٹی جہی عُمرے کاراں نیک سوہانیاں ——— پڑھو قرآن پاک تائیں

قبل قرآنوں پہلے قصے سُناواں میں
پھیر اصحاباں سندی خدمت وچہ آواں میں
محدث امام پھیر اُمتی دکھاواں میں
غور دے نال پڑھدا جائیں

رئیس الموحدین حضرت ابراہیمؑ دا بچپن

شاہ نمرود جو سی بیٹا کنعان دا — بڑا منکرِ شامی شاہی چلاوندا
کوئی نجومی اوہنوں آکھ سناوندا — اپنا زوال نیڑے پائیں

کسے گھر ایس سال لڑکا اِک جمّے گا — ہیبت اوہدی تھیں تیرا تخت ایہہ کنبے گا
بُتاں نے مورتاں نوں ایسا اوہ جھبے گا — رہن نشان دیوے نائیں

بُت پرست ساری قوم نکاری! — تارے تے چند سورج پوجن ہاری
رب توں بیگانی دن رات اوہ ساری — اللہ نوں جانے کوئی نائیں

بادشاہ نے حکم سارے ملک چڑھایا — جیہڑا بھی بچہ جمّے جا دے مروایا
دُور نزدیک گیا عمل کمایا — گھر دی نہ خبر ظالم تائیں

اپنے ہی شہر وچ سوہنا اک جوڑا سی — اوہنا دے گھر وچ اولاد دا توڑا سی
حاملہ مائی ہوئی فضل نہ تھوڑا سی — کون مٹاوے لکھیاں تائیں

جنن دے دن مائی گھروں سدھائی — شہر تھیں باہر اک غار وچ آئی

اوتھے ہی جنیاں اوتھے چھڈیا جائی ۔ ـــــ دودھ دے ٹیلے جاوے جائیں

دودھ پلاوے غاروچ کھڈاوے　　روٹی ٹُک کرن خاطر گھر یں بھی آوے
کے نہ معلم اللہ پنے رکھاوے　　ـــــ اللہ توں غالب کوئی ناہیں

کوڑے نوں پتہ اے پر سارے لوکاں وندے　　گل نہ کردے کدھرے ایسا چھپاوندے
اک دن رات نوں اوتھے جشن مناوندے　　ـــــ کڈھیونے باہر نچے تائیں

عشاء داویلا لہندے پاسے تکا کے　　زہرہ دکھایا تارا انگلی اُٹھا کے
وہ رب ساڈا اتھا ٹھیک بنا کے　　ـــــ ایسے نوں پوجیں عمراں تائیں

اوہ ڈُب گیا تارا بچہ چاہیڑیاں ماردا　　بو جڑھے ڈبے میں نہیں اس نوں پکاردا
پھیر چڑھ پیا چند آیا حُسن نتاردا　　ـــــ رات ساری دا نچاقن پائیں

پھر رب میرا ہے جو چمکے سوایا !　　آخر اوہ بھی ڈبا بچے آکھ سنایا
جے رب نے مینوں نہ ہدایت تے لایا　　ـــــ ہو ساں گمراہ شک ناہیں

چڑھ پیا سورج ہو یا روشن جہان آں　　آہ وڈا ہے رب ہوسی کہندا نادان آں
جاں چھپیا اوہ بھی نبی تے کیتا اعلان آں　　ـــــ میں مشرک توہاڈے ورگا ناہیں

میری توجہ اوس ذات وَل آئی — جس فطرت اسماناں اتے زمیں بنائی
میں ہاں اک پاسے لبھناں شرکاں توں بھائی — اللہ بچاوے میرے تائیں

نکی جیہی عمرے دیکھو عقل کمال سی — قوم پوری دانیاں وَلی خیال سی
اوس چھڈیاں ریتاں منیاں جل جلال سی — وڈا موحد جگ پائیں

ایہہ آذر دا پتر ابراہیمؑ پیارا جے — بتاں دا توڑدتے خلیل سوہارا جے
پچھر بھی پایا کیتا شاہ نے اشارا جے — پر رب دا دوارا چھڈے نائیں

۱۳ تیراں سال دی عمر وچ حضرت اسمٰعیلؑ دا قربان ہون واسطے تیار ہونا

چھیاسی سالاں دا بڈھڑا حضرت خلیل سی — رب اگے دعا کردا نال دلیل سی
بچہ نہیں کوئی میرے مالک جلیل سی — اک پتر دیہہ نیک میرے تائیں

تاں ہاجرہ وچوں اللہ پتر عطا یا — اسماعیل اوہدا نام لگایا
جمدا مہاجر اللہ کتے لو چایا — اجے تن مہینے عمر نائیں

جنت دیاں راہیاں وچہ قصہ بیان جے ‏ ‏ ‏ اوتھوں جا پڑھو جیکر ول دا دسیاں جے
پڑھنے تے رونے پکا ہندا ایمان جے ‏ ‏ ‏ —— درد قضیئہ اَنت نائیں

تیراں سال عمر ہوئی اسماعیل دی ‏ ‏ ‏ سُفنا اک دیکھے ذات حضرت خلیل دی
کراں قربانی پُتر نیک اصیل دی ‏ ‏ ‏ —— اُٹھیا فجرے چائیں چائیں

اُٹھو سویرے پُتر تائیں فرمایا ‏ ‏ ‏ میں ویکھیا اے سُفنے وچہ میریا جایا
ذبح میں کیتا تینوں گلا کٹایا ‏ ‏ ‏ —— تُوں بھی کجھ دس میرے تائیں

بچے نے کیہا حاضر میری جان آں ‏ ‏ ‏ کر سٹو اونویں جیویں حکم رحمان آں
صبر میں کرساں جیکر چاہیا سبحان آں ‏ ‏ ‏ —— کردا بے صبری ہر گز نائیں

تاں اگلے دن حضرت کہندے ہاجرہ تائیں ‏ ‏ ‏ بچے میرے نوں سوہنے کپڑے پہنائیں
نہلا کے وال واہ کے سُرمہ بھی پائیں ‏ ‏ ‏ —— اساں جاونا کسے سجن تائیں

اک پُت والی کردی بچہ تیار آ ‏ ‏ ‏ مکھڑا نوری چمکے کھڑی گلزار آ
تاں رب دے خلیل نے لئی چھری ہتھیار آ ‏ ‏ ‏ —— نالے بغل لکا لیا رستی تائیں

تاں کوہ دُور شہروں منیٰ میدان آں ‏ ‏ ‏ اَج حج نوں جاندا جتھے سارا جہان آں

راہ وچہ تن وار ملیا شیطان آں —— روکدا رہیا دوہاں تائیں

پہلاں ایہہ بے ایمان مائی کول گیا سی   پُتر کتھے نی جا کے اوسنوں کیہا سی
ایتھے بُہنے سی پھردا باہر باپ نال گیا سی —— مِلن گئے کِسے دوست تائیں

کملئے بھولئے توں کمل کھلا رہیا   پُتر تیرے نوں نبی لے گیا باہر آ
اوہ کرے گا ذبح اوتھے جنگل وچکار آ —— ہوش نہ کوئی تیرے تائیں

مائی نے کیہا دس وڈیا سیانیاں   کدے پُتر بھی مارے کوئی اتھیاں کانیاں
کہندا شیطان یوں ایہہ بھیت نہیں جانیاں —— آیا سی خواب نبی تائیں

بیٹے نوں ذبح کردا ڈٹھا ایہہ خواب آ   وحی الٰہی سمجھے کم خراب آ
تاں مائی شیطان تائیں دیندی جواب آ —— نبی دا خواب جھوٹھا نائیں

سُفنہ رسولاں سند وحی سبحان دی   جے پُت میرا لیگے راضی ذات رحمان دی
میں لکھاں کملے شکرے مائی فرماوندی —— ایدوں کوئی درجہ اُچا نائیں

جے لکھ پُت ہووے رب منگے قربانیاں   دے دیواں سارے اوہدے ناموں گھمانیاں
توں ہی شیطان کوئی پھریں کرداشیطانیاں —— دُور ہو ایتھوں چلا جائیں

کھا کے پھٹکاراں اوتھوں نٹھا منی نوں — راہے آملیا تاں رسولِ خدا نوں
آکھے خلیلا خواباں پچھے نہ جاتوں — ایہہ خواب شیطانی شک نائیں

پڑھیا لاحول تاں پھیر رب دے خلیل نے — لعنتاں پائیاں ڈاہڈا کیتا ذلیل نے
اونہیں جواب دتا اسماعیل نے — ہوون پھٹکاراں تیرے تائیں

دونویں بزرگ اسنوں پتھر پھیر ماردے — ظالماں مگروں لہہ جا اُچی پکاردے
ہون دیہہ ذبح وچ سچے دربار دے — مڑ کے ایہہ ویلا لبھے نائیں

دے جد پتھر چھپیا اگے نوں جاوندا — ہنوڑی جیہی دور جا کے سامنے آوندا
اونہیں پیغمبر پھیر لعنتاں پاوندا — نس گیا اونہیں دسیا نائیں

ہور جاں دور گئے دیندا وکھالیاں — پڑھ کے لاحول حضرت کڈھیاں گالیاں
پتھر پتھر مارے نالے اکھاں وکھالیاں — پھیر اوس جرأت ہوئی نائیں

ہُن پہنچ گئے دونویں منزل اُتے پیاریا — باپ پیارے بیٹے تائیں پکاریا
ہُنڑا اللہ ولوں کم تیار ریا — ہُن دیر نہ لگسے ساڈے تائیں

ذبح ہون توں پہلاں نکے بیجھے بچے دیاں ست وصیتاں

جاں ہوئی تیاری بچہ عرض سُناوندا ست گلاں یاد میریاں رکھیوا لاوندا
نڑنویں (۹۹) سالاں دا بابا اگوں فرماوندا — چھیتی دسیں نہ دیر لائیں

پہلی وصیت اسماعیل فرمائی چھُری نوں تیز کرلو خلیل الٰہی
تسیں کمزور متاں وڈھے نہ کائی — ہووے تکلیف میرے تائیں

دوسرا بھنوں لتاں باہاں بھی میریاں ذبح دے ویلے تڑفاں چار چوفیریاں
خون نہ پے جائے اُپر چادراں تیریاں — ہوواں بے ادباں وچوں نائیں

تیجی وصیت توہاڈی عمر وڈیری آ توہاڈے ہتھیں ہُن موت آونی میری آ
صبر کمائیو رکھیو وڈی دلیری آ — صبر بغیر چارہ نائیں

چوتھی وصیت حضرت بھُل نہ جاونا میرا اسلام میری ماں نوں پوچاونا
آن کے چھیتی ٹر چلیا پرا ہونا — خدمت دا موقع ملیا نائیں

پنجویں وصیت حضرت کرم کماویو — لہو بھنا کُرتہ میری ماں نوں پوچا دیو
صبر کماوے ایہہ نصیحت فرمادیو — مُڑ کے میں آوناں نائیں

چھیواں جو میرے ہانی میرے نال کھیلدے — پھردے سال کٹھے جیویں پھل رویلدے
ساڈے گھر آون نہ تن پیلدے پیلدے — اگ لگے گی اماں تائیں

ستواں جے بچہ تیجھے کتھے گوایا — آکھیو میں ہاں اوہدے کول چھڈ آیا
جو تیتھوں تے میتھوں چنگا رکھے گا سایا — کوئی تکلیف آوے نائیں

سُن کے وصیتاں نبی پکڑ گرالیا — لتاں باہاں بنھ متھے بھرنے لٹا لیا
اکھیاں میٹیاں تے چھرا اچلایا — اَللّٰہُ اَکبرُ کہیا جائیں جبائیر

چھری توں پہلاں ہی رب نے جبریل نوں — ایہہ جاوہ دُنبہ جلدی پہنچ خلیل نوں
ذبح نال بیٹھوں کڈھیں اسماعیل نوں — دُنبے نوں پاوے اوہدے تھائیں

چل گئی چھری مارے خون شرارے — اکھیں مٹیں الحمد خلیل پکارے
شکر خدا دا اللہ لایا کنارے — سُفنے نوں پورا کیتا تائیں

جاں کھولیاں اکھیاں نقشہ ہور دسایا — ذبح ہے دُنبہ اسماعیل بچایا

قبول نہیں کیتا رب دل گھبرایا ـــــ تاں کیتا اعلان اللہ سائیں

میرے خلیلا توں چھڈی کسر نہ کائی ذبح دے اُتے طاقت پوری توں لائی
بچے تیرے بھی ستھری کر کے دکھائی ـــــ دھون بلائی ذرہ نائیں

ایہہ میری آمرضی تیرا اجپہ بچا لیا ذبح عظیم اوہدی تھاں تے کوہایا
ایسے بچے بھی ہندے جگ نوں کھایا ـــــ دیندے ہاں نیکی نیکاں تائیں

حضرت محمد رسول اللہ صلعم دا بچپن
اللہ تعالیٰ نے آپ دی زبان تے کن جھوٹھ تھیں بچائے

نوں دس سال عمر نبی جاں پاوندا منڈیاں دے نال مال چارن نوں جاوندا
اُمت دے واگی نوں رب جاچ سکھاوندا ـــــ بکریاں توں شروع کیتا تائیں

سردر فرماون منڈے بہت شیطان سی بکریاں چارن گاون گندی زبان سی
پھیر جھوٹھیاں باتاں وچ ون ایہو دھیان سی ـــــ بچے دی نجت کوئی نائیں!

رات نوں مکیوں باہر مال بہاوندے اک منڈے نوں روٹیاں خاطر گھلاوندے

ٹُرے ہوئے نوں ڈاہڈی پکی پکاوندے ـــــ سبھناں دے گھروں روٹی لیائیں

جنے ایالی سبھناں دے گھر جاوے روٹیاں کٹھیاں کرکے اک تھاں ٹکاوے
ابوجہل کافردی پھیر بیٹھک وچہ جاوے ـــــ گاوندا ای لونڈی سنے چائیں

یاد کریندا گیت خوب پکاوندا آکے پھر منڈیاں نوں گیت سناوندا
ہراک سُن کے یاد کرداتے گاوندا ـــــ ایہہ اینویں رواج پکا پائیں

جے تاجراں دا پتہ لگے شام تھیں آئے روٹی والے نوں اُدوں آکھیا جائے
بیٹھکوں سُنیں جواوہ ناول لیائے ـــــ پھیر آن کے سناویں ساڈے تائیں

شہروچ ویاہ وڈے گھر کِسے آیا کنجریاں گاون دا اعلان کرایا
ساتھیاں نے اودن شہر مینوں گھلایا ـــــ اج واری تیری اے شک نائیں

روٹیاں لیاویں نالے گون بھی سُننے ایں چنگے چنگے چوندے ہوش نال چُننے ایں
اساں عقل دے لیڑے وچہ پاکے پُننے ایں ـــــ ہوش دے نال جائیں آئیں

حضرت فرماون جاں میں شہر نوں آیا اِک پتھر دے ول اُنگلی کرکے فرمایا
میں ایس پتھر تے بہہ کے ساہ کڈھایا ـــــ بیٹھا بھی رہیا دیر تائیں

آیا ہنگلاٹ رتوں لماں میں پے گیا   لنگھ گئی رات اوتھے سُتا ای رہ گیا
دوسرا ساتھی آکے روٹیاں لے گیا   ـــ تینوں گھلوندے مڑکے نائیں

دِنے میں واپس گیا ہوئی لڑائی   چنگی توں ساتوں آکے روٹی کھوائی
چنگا توں راگ سُنیا کیتی کمائی   ـــ تینوں گھلوندے مڑکے نائیں

بُھل گیا چیتا کدی پھیر گھلاوندے   آ گئے تاجر پیے باتاں نے پاوندے
پڑھدے نے قصے نالے ناول سناوندے   ـــ روٹیاں لے کے سُن کے آئیں

حضرت فرماون آہ بپتھر یار ہمارا   میں ایس تے آکے بیٹھا پھیر دوبارہ
آ گئی نیندر میرا چلے نہ چارا   ـــ اللہ جھوٹوں بچایا میرے تائیں

نہ کناں نے سُنیا تے نہ جیبھ ہیں بولیا   اللہ بچائے نبی دنترا کھولیا
نبی ساڈے دا بچپن اللہ نے تولیا   ـــ اُتریا پورا گھٹیا نائیں

ایہہ رب دے نبی ایسا ندی شان اُچیری آ   صحاباں دے بچے دساں کیڈی دلیری آ
نیکیاں دے پُتلے چند نیکیاں گھیری آ   ـــ جنت دیوے نے اللہ سائیں

اصحاباں دی اولاد دی تربیت

چھوٹے ہوندے پہلا کلمہ پڑھاوندے — معنے سکھاندے تے پکا کراوندے
زہیدے چھڈیں ایہو سبق پڑھاوندے — شرک دی بات بولیں نائیں

پڑھ پڑھ آیتاں دس پاک قرآن چوں — یاد کراون آیتاں اپنی زبان چوں
کم ٹِن ایسے نیڑے دُور دِس مکان چوں — مسجد وچہ رونق بالاں تائیں

وچہ نماز بچہ پچھے کھلارنا — پڑھنی سکھونی نالے پیار پچکارنا
دس سال منڈے تائیں کُٹنا مارنا — چھڈن نماز دینی نائیں!

پھیر نکیاں بچیاں تائیں روزے کھاونے — بُھکھے جے روون بچوں چُپ کراونے
نیکی دی عادت پوُنی نیک بناونے — ایہہ ماپیاں دے ذمے شک نائیں

روزے دے متعلق مائی ربیع بن معوذ دا بیان

وچہ بخاری ایہہ روایت آئی — مائی رُبیع جو مُعوذ دی جائی

آکھے محرم نوں نوں نبی الٰہی ـــــ دسیا عاشورہ روزہ چاہئیں

اسیں سب لوگ دسویں سندا روزہ بال رکھدے اجر تے لذت اللہ پاک توں چکھدے
بچے اساڈے روزہ رکھدے تھکدے ـــــ بعد دوپہر رودن ڈھائیں

بھکھ پیاس اوہناں تائیں ستاوندی میں رُوں لیا کے اوہدے کالھے بناوندی
کھڈونے بناوندی تے بال پرچاوندی ـــــ توڑن نہ دیواں روزے تائیں

شام تک اِنج لاکے لنگھاوندے کھلدا روزہ بالاں تائیں رجاوندے
نیکی سکھاوندے تے نیکی کراوندے ـــــ پلدے سی بال ایہنیں راہئیں

اک مقدمہ تے عمرؓ دا فیصلہ

وچ بخاری اِک واقعہ آوندا جاں عمرؓ خلیفہ ہیسی حکم چلاوندا
پیتی شراب اِک بندہ دسیاوندا ـــــ اندر رمضان ٹلمیا نائیں

پھڑکے سپاہیاں کول عمرؓ پچایا سی لگا دربار حضرت غصے وچ آیا سی
گج کے شیر رب دے آکھ سنایا سی ـــــ اوئے شرم نہ آئی تیرے تائیں

بے نصیبا ایہہ رمضان مہینہ ایں — بچے بھی ساڈے پئے لُٹدے خزینہ ایں
رکھدے روزے تے توں کیڈا کمینہ ایں — ——رمضان دا لحاظ کیتا نائیں

خلیفہ جی (رض) اتنی درے اوس نوں مار دے — وٹ وٹ کے مارن نہ لحاظ گزار دے
کڈھ دتا شہروں طرف شام دربار دے — ——وڑن مدینے دینا نائیں

حضرت عائشہ صدّیقہ رضی اللہ عنہا دا بچپن دا حافظہ

چھ سال عمر جدوں نبی نوں نکاحی — نوں سال عمر ہوئی گھر وچہ آئی
اٹھاراں سالاں دی عمر پے گئی جدائی — ——دِتا رنڈیپا اللہ سائیں

سال پنجتالی پھیر رنڈیپا گزاریا — دین دی خدمت دن رات دی کاریا
جھگڑے مکائے پھیر صحاباں دے پیاریا — ——دھن دھن علم مائی تائیں

بائی سو دس (۲۲۱۰) حدیث یاد پیاری — جو نبی تھئیں سُنی یاد رکھی اوہ ساری
حافظہ تے شوق دِتا ذات غفاری — ——رحمت برسائی اللہ سائیں

حافظہ

وچہ بخاری دے روایت آوندی — اپنی زبانی مائی آپ فرماوندی
میں نکی جیہی کھیڈاں پاس نبی ساوندی — چیتا ہے اجے میرے تائیں

ست ساڈھے ست عمر آکھیا مائی — سورۃ القمر ایہہ آیت جدائی
اَدُھی وَاَمَرّ وچہ آکھے آئی — بھلیا چیتا مینوں نائیں

کرو خیال ہُن شوق تے دھیان دا — مائی جی اُتے کیڈا فضل رحمان دا
آیتاں دیاں آیتاں شوق یاد کراوندا — دین پیارا بالاں تائیں

حضرت عمیر مولیٰ ابی اللحم دا شوقِ جہاد

ابُو داؤد اک روایت سنائی — عُمَیر غلام ابی اللحم دا بھائی
عمر چھوٹیری اُتے شوق لڑائی — عرض کریندا سرور تائیں

میں خیبر دی جنگ وچہ جاونا چاہوندا — ابی اللحم تائیں جا سفارش لیاوندا

بھرتی کراؤ ینوں عرضاں سناوندا ——— پہنچ گئے خدمت سرورتائیں

ابی اللحم آکھے حضرت میرا غلام ہے ——— نکا جیہا بچہ شوق جنگ دا خام ہے
نے چلو نال رو رو کردا سلام ہے ——— کیتی سفارش نبی تائیں

بچے نکے دا شوق دیکھ جہاد دا ——— دتی اجازت بھریا بھانڈا مراد دا
اِک ہور بھی رُتبہ تلوار دی داد دا ——— سرور عطائی اوہدے تائیں

تسمے نوں تنگ کر کے گل وچہ پائی ——— قدسی چھوٹا میچوں وڈی وسیائی
اوہ گھسڈدی اُوے دیکھ ہسے لوکائی ——— شابا مجاہدا تیرے تائیں

ہوگیا خیبر فتح فضل الٰہی ——— غنیمت تمام نبی ہتھیں ونڈائی
تھوڑا جیہا حصہ ملیا ایہنوں بھی بھائی ——— سرور کولوں کجھ دتا اسدے تائیں

پتہ سی سارا میں نے بال نادان آں
نالے غلام دُوجے ہتھ وچہ جان آں
حصہ نہیں پر شہادت دھیان آں
——— ایہہ دینی محبت شک نائیں

عمیر بن ابی وقاص دا شوقِ جہاد تے شوقِ شہادت

وجہ اصابہ راوی ذکر لیاوندا — سعد دا بھائی جو عمیر سداوندا
ابی وقاص دا ایہہ پُت فرماوندا — جنگ بدر دا شوق دوہاں تائیں

سعد جوان اُس تے جانا ضروری سی — لشکر تیاری کر کے آئے حضور سی
لُکیا عمیر پچھے مُنہ اُتے نور سی — تاں سعد نے کیہا اُس دے تائیں

توں کِتھے پچھے نائیں ایتھے چھپدا چھپاوندا — کرداسرگوشی بھائی عرض سناوندا
سرورنہ موڑن بینوں ڈر ہے آوندا — متے آکھن توں نکا ایں جانا نائیں

تے شوق ہے میرے تائیں ڈاہڈا ای جنگ دا — ہوواں شہید دل رب توں منگدا
سامنے نہ ہوواں نبی پاک توں سنگدا — موڑ نہ دیون میرے تائیں

جاں سرور دے پیش ہوئی فوجی قطار سی — اوہ نکا جیہا وچہ کھلا ڈٹھا سرکار سی
پھڑ کے باہوں سرور کڈھیا باہر سی — توں جنگ وچہ جان جوگا نائیں

جاں ملیا جواب سرور دوں چانگراں ماریاں — للاں پیا دیوے کرے گریہ زاریاں

رب دے جیبا آساں کمیاں ساریاں ـــــ گھر نوں میں جاون جوگا نائیں

جاں سرور نوں پتہ لگا رحمت فرماندے ــ خیبر نوں جان دی اجازت عطا وندے
مُن دولیں بھرانا ہیں پھلے سماوندے ـــــ نالے تیار چائیں چائیں

عُمیر دی آس پوری ہو گئی پیاریا ــ دُوجی سی آس جاواں اوتھے ای ماریا
ایہہ بھی تاں فضل اللہ پاک گزاریا ـــــ ملی شہادت اوسے تائیں

بچیاں نوں جہاد دا شوق

اُحد دی خاطر ہویاں لشکر تیاریاں ــ باہر میدان وچہ صفاں کھلیاریاں
آن کے نظراں جدوں سرور نے ماریاں ـــــ بالاں دا انت کوئی نائیں!

سرور فرمایا بال کوئی نہیں جاونے ــ آساں کافراں کولوں نائیں بچے مرواونے
اوہ بندے جاون جیہناں کافر مکاونے ـــــ بچیاں دی لوڑ اوتھے نائیں

عمرؓ دا بیٹا عبد اللہ بھی موڑیا ــ زید بن ثابت تائیں فوجوں وچھوڑیا
اسامہ بن زید زید ارقم دا توڑیا ـــــ براء بن عازب جاوے نائیں

عمرو بن حزم تے اُسیدانہ عباتوں — اوس دیا پُتا واگ پچھاں پرتا توں
ابوسعید خُدری مُڑ جابھراتوں — —— بچیاں دی لوڑ اوتھے نائیں

سُمرہ نہ جاوے پُت جُندب پیارے دا — رافع خدیج دا صحابی ہمارے دا
موڑ دتے سارے حکم نبی سوہارے دا — —— مالاں دا کم اوتھے نائیں

خدیج تاں عاجز ہو کے عرضاں سُناوندا — پُتر میرا رافع تیر چلاوندا!
ایہدا نشانہ کدے خطا نہیں جاوندا — —— ایہنوں نہ موڑو سرور سائیں

رافع بھی اُچا ہو ہو دیوے دکھالیاں — ہیں وڈا معلوم ہوواں اندر پالسیاں
تاں سرور نے ایہدے دلوں دفعاں ہٹالئیاں — —— مل گئی اجازت رافع تائیں

تاں سمرہ بن جندب کہندا متریئے باپ نوں — مرہ بن سنان جا کے آکھ توں آپ توں
مینوں اجازت بخش دھکاں سراپ توں — —— میں رافع توں تگڑا شک نائیں

مرہ نے کیہا حضرت سمرہ بڑا دلیر آ — ایہہ کُشتی وچ رافع نالوں تکڑی شیر آ
جاں حضرت گھلائے ہتھ پنج سمرہ نے گیریا — —— ڈھا لیا حضرت رافع تائیں

ہُن حضور نالے دیتاں اجازتاں — نیکی ول بھجناں نیکاں پچھیاں عادتاں

حوراں اُتے بھی ہو گئیاں نے رحمتاں —— نال رَلا لیے سرور تائیں

مار دھیان بچے سارے نے جاندے موت نال کھیڈن جاندا چہ میدان دے
پر جنگ دی موت نوں اوہ جنت جاندے —— موت نوں سدھے جاون تائیں

ابو سبع ذکوان بن عبد القیس دی قربانی

فوج دی دیکھ بھال کیتی سرکار نے اپنی اپنی تھائیں سارے تیار نے
بہت کوئیلا کم ہور اسوار نے —— ختم کیتو نے قصے تائیں

پے گئی رات ہُن ڈیرا جمایا بندیاں بنجاہاں تائیں سرور فرمایا
تُساں فوج دا پہرہ دینا فرض لگایا مُڑوں پھیر آکھن سبھناں تائیں

میرے تنبو تے کون پہرہ اداوے گا مینوں سوا کے رات جاگ لنگھاویگا
اُٹھیا اِک بندہ حضرت عاجز آوے گا —— تاں پچھیا نام سرور سائیں

اوس آکھیا اگوں حضرت نام ذکوان آں بیٹھ جا حکم کیتا نبی سلطان آں
پھیر فرمایا کون ایسا جوان آں —— جو کرے حفاظت میرے تائیں

تاں اُٹھیا اِک بندہ آکھے حاضر غلام جی — نبی فرمایا بچہ تیرا کی نام جی
ابُوسبع کہندا میرا نام امام جی — بیٹھ جا کہیا سرورِ سائیں

پھیر فرمایا میری راکھی کون کرے گا — جے آوے کوئی دشمن نال اس دے لڑیگا
مینوں بچاوے اتے آپ اوہ مریگا — اُٹھیا اِک آکھے میں ہاں چائیں

حضرت فرمایا اپنا نام بتاونا — ابن عبدالقیس اوس کیتا سناونا
بیٹھ جا توں بھی ذرا ٹھہر کے آونا — ہیسی ہنیرا دُور تائیں!

تھوڑی جہی دیر گزری آ فرمایا — تناں بندیاں نوں واج مار بلایا
اک بندہ جلدی نال سامنے آیا — دوسرے دو کیوں آئے نائیں

دُوجے دو ساتھی کہتے حضرت فرمایا — تنیں واری میں ای ہیساں عرض سنایا
کیتی دُعا نالے شاباش فرمایا — کردار ہیسا راکھی رات تائیں

آ کھاں وہا بیا ایہیں شرماں کھاویئے — ہوئے آن تے ڈُب کے مرجاویئے
صریح حکم اگے سو سو عذر بناویئے — جان دا بھی خطرہ کوئی نائیں

نہ شوق توحید تے نہ شوق نماز دا — نہ روزے دا شوق نہ حج نیاز دا

ربنی رسُول نہ کتاب قرآن دا ——— سینے تے ہتھ بدھے جائیں

وچلے دیکھ نیکاں مُسلماناں دے کیڈے کیڈے دل نالے بچےآں دا ن دے
ایس کمال اجنہے ہاں وانگ جواناں دے ——— عمل دا شوق کوئی تائیں

معاذ بن عمرو بن جموع تے معاذ بن حارث

دا میدان بدر وچہ کارنامہ

عبدالرحمٰن آکھے عوف دا جایا بدر میدان صف پہلی میں آیا،
سجے تے کھبے نال غور تکایا ——— ہوئی تسلی میری نائیں

سجے ول ڈٹھا اک چھوٹا جیہا بال سی کھبے بھی ہال کھڑا چھوٹے دے نال سی
مینوں آئی کوڑتن دیکھ ابتر حال سی ——— ایہہ بچے کی لبھن ایہنیں جائیں

سجے کھبے جے ہندے پورے جوان آں لوڑ دے ویلے رل جاندا تراں آں
میرے پاسے کمزور ہوئی طبع حیران آں ——— اجے سوچ میں اگے کیتی نائیں

سجے پاسے والا مینوں بڑھکے آکھدا چاچا جی پتہ ای ابوجہل بیباک دا

سُنیں جاں گل تاں ہیں اوہدے دل جا کدا ___ کی کہنا ایں ابو جہل تائیں

اوہ آکھے میں سُنیاں پاسوں ڈانگراں والیاں ابوجہل نبی تائیں کدھ صداوے گالیاں
میں سُن کے دل اندر قسماں نے کھالئیاں ___ جے اللہ دکھاوے ظالم تائیں

دکھاویں جے مینوں چاچا دکھ کی بندا اے یا اوہ یا ہیں مزہ آجاوے رن والے
ماراں یا مَراں گل لہو دے کن والے ___ میں ہو یا حیران سُندے سائیں

اَجے اوہ نہ ہیٹا دوجا مینوں پچھاوندا چاچا جی کدھر ابوجہل دسیاوندا
اَجے میں دوجے سال پچھنا چاہوندا ___ دِسیا بوجہل میرے تائیں

میں دَسیا اوہناں نوں اوہ جو گھوڑے تے جاوے صفاں بناوے اُنتے باہاں بلائے
اوہ ایدھر ول ہو جاوے پچھاں نکاوے ___ اوہو جے کافر شک نائیں

اوہناں سُنیا پچھا تا بنھ لئیاں جے تاریاں بازجیوں پیندا اُپر چڑیاں نکاریاں
جوڑ کے کندھے پہنچے مار اُڈاریاں ___ اوہ گئے اوہ گئے دستے نائیں

معاذ بن عمرو اپنے مونہوں بتاوندا میں لوکاں کولوں سُنیا کا فرمایا نہ جاوندا
سخت حفاظت ہے اوہ اپنی کراوندا ___ میں ماراں گا اوس نوں دلوں چائیں

ابوجہل گھوڑے تے ایہہ پیدل چارے — اوہ صفاں بناوے ایہہ بھی پہنچ گئے تارے
بدھے وچہ وجے ڈر خوف اُتارے — ماری تلوار گھوڑے تا ہیں!

ت

گھوڑے دی لَت وَڈی ایہدی تلوار جے — کافر دی لَت وڈی دُوجے سردار جے
ڈگ پئے دونویں اسواری اسوار جے — اُڑ لنگدا کافر او ہنیں جائیں

اوئے پھڑوا آیا نیاں نے مینوں مکا دتا — بچیاں نے دُوجا حملہ فوراً کرا دِتا
وارتے وار کیتے چُپ کرا دتا — آن پئے کافر دا ہو دائیں

ط

عکرمہ دیکھے دُوروں دوڑا کے — آپیا شیر وانگوں گج کے دھا کے
ماری تلوار ڈولا لے گئی لاہ کے — معاذ بن عمرو اوبھے سائیں

کجھ بچ گئی کھل بانہہ لمکدی لٹکدی — بھجن لگے تے جاجا لتاں نوں اٹکدی
اوس مگر پچھے پائی تاں بھی رڑکدی جھٹکدی — پیر ہیٹھ دیوے ہتھ تا ہیں

رکھ کے موڈھا شیر بانہہ نوں توڑ دا — توڑ کے بھوآں کے ماری نال نہیں چھوڑ دا
کھبے ہتھ لڑیا بیڑی کُفر دی بوڑ دا — جنّت پوچائے اللہ سائیں

یاراں سال دا ابوسعید خدریؓ باوجود حاجتمند ہوندے سوال نہیں کردا

وچہ اصحابہ استیعاب دے آوندا   ابوسعید خدریؓ آپ فرماوندا
میں اُحد وچہ پیش سرور عالم دے آوندا   — عُمر سی چھوٹی رکھیا نائیں

باپ میرے بھی حضرت نوں عرض سُنایا   ہڈاں پیراں دا کھلا لڑکا بتایا
تاں مینوں نبی نے بار بار تکایا   — عُمر چھوٹیری جاوے نائیں

میں چلا گیا گھر باپ گیا جہاد نوں   ہویا شہید پا گیا اپنی مراد نوں
میں رہیا یتیم ویکھاں گھر برباد نوں   — ہتھ پلے ساڈے کجھ نائیں

فاقیاں تک نوبت آئی میں سرور کول آیا   کراں سوال ایہہ ارادہ بنایا
لوکاں نوں دیون کرن مینوں بھی سایا   — میں آگیا سدھے ساہویں راہیں

جاں حضرت نے مینوں ڈٹھا وعظ فرماوندے   جو رب کولوں صبر منگن صبر اوہ پاوندے
جو منگدے پاک بازی اللہ عطاوندے   — جو منگے غنا دیندا سائیں

میں سنی جد وعظ دل بھر گیا میرا   سوال نہ کیتا گیا اینویں ہی پھیرا

بڈے خالی آ گیا کر لیا جیرا ——— کدے بھی سوال کیتا نائیں

پاک باری تے صبر رب توں منگیا ——— غنا بھی منگیا نہ رب توں سنگیا
سب کجھ خدا نے دنار تبہ بھی رنگیا ——— پاک سبحان اللہ سائیں

مولوی مسلماناں ویکھ ئے پیاریا ——— عام نصیحت کیتی بنی نے سوہاریا
بچے نے جانا سرور مینوں فرمار یہا ——— میں کرنا سوال ہرگز نائیں

توں زندگی اندر منگن کسب بنالیا ——— میرا حق ہے لوکاں اُتے کولوں ٹکالیا
بُھنگ بُھنگ کے ظالمانہ نے ملک نوں کھالیا ——— صبر نہ آوے تیرے نائیں

مُشکریاں کرن لوک گلاں بنا وندے ——— دیکھن جاں مینوں منہ پرہاں پھراوندے
اللہ ای خیر کرے مولوی آوندے ——— ساڈوں ایہہ چھڈ دے نائیں

توں سگوں سر چڑھیوں آکھیں منہ مروڑیا ——— اودن دا حلوہ پوری وچے میں چھوڑیا
اگی سی موڑ مینوں کا ہل سی کوڑیا ——— سگوں لسی بھی پیاویں میرے تائیں

اوہو دے حیران داہڑی والا ہے منگدا ——— حلوہ تے پوڑیاں لیا دے مولوی توں سنگدا
وار وار جاوے کیہڑے ٹھنگاں تھیں ڈھنگدا ——— نس گئی شرم دور تائیں

تیراں سالہ بچے حضرت سلمہ بن اکوعؓ دی بہادری

غابہ چراند جتھے اُوٹھ چراوندے — پنج کوہ مدینیوں دُور لوک بتاوندے
مرضی اُوٹھ چرن اوتھے ہی جاوندے — پھر دا چروال دُور تائیں

گھوڑیاں تے چڑھکے کُجھ کافراں نے — قتل چروال کرکے اُوٹھ بھجائے
سلمہ بن اکوع صبح وقت تکائے نے — ایس بھی جانا سی غابہ تائیں

تیراں کُو سال عمر بال نادان آں — نشانے دا دھنی ہتھ تیر کمان آں
دوڑن دا شہرا جانے سارا جہان آں — بیبی مشہور دُور تائیں

گھوڑے گر بھجے پھڑکے لیاوندا — جے گھوڑا تے مگرا ایہہ نہ پلا پھڑاوندا
تیر نشانیوں کدے خطا نہ جاوندا — این ویکھ لے ڈاکو جاندے تائیں

چڑھ کے پہاڑ کرکے منہ مدینے نوں — مار دا کوک پھڑ لیو کافر کمینے نوں
لُٹ کے لے گئے ڈاکو نبی نگینے نوں — چروال بھی ماریا نے تھائیں

مارے واج پچھے ڈاکو آندے سجیا — جاتا نہ پاوے وانگ شیر دے گجیا

تیر برسائے اِتنے کم سی بجھا —— ربے ادبلے دسے اوہناں تائیں

اوہناں نے جاتا پچھوں لشکر آگیا　　گھوڑیاں ہیٹھیں ہر کوئی گھوڑا ہمبا گیا

چھڈ گئے اوڑھ اللہ دا بھیجا گیا —— پر آگئی امداد اوہناں تائیں

برچھے برچھہ اُتے ترہیہ سی چادراں　　سٹیاں راہے اوہناں وڈیاں بہادراں

ایہہ لُٹ دا مال رلیا عاشقاں صابراں —— مُڑ کے ہتکا دن پچھاں نائیں

لگ گیا پتہ اوہناں منڈا اکلا آ　　گھیر دے مینوں کر کے دل دی تسلا آ

میں چڑھیا پہاڑ ڈاکو ماریا ہلہ آ —— اوہ ویکھدے رہ گئے اونہیں جائیں

اوہ بھی اک رستے اُتے جبل دے آوندے　　نام کی تیرا دوروں آکھ سناوندے

میں سلمہ بن اکوع آکھیا چُپ کر جاوندے —— جیویں کوئی کردائے صلاحیں

تکّے جیہے ویکھن تاں میں آکھیا للکار کے　　جے مارن ارادہ مینوں ویکھ لوو مار کے

میں بھی اَج چھڈوں سینے تُساں دے ٹھار کے —— جان نہ دیواں تُساں تائیں !

مینوں قسم خدا دی جس نے کرم کمایا اے　　نبی محمدؐ حق دے کے گھلایا اے

اَج جیہڑا ابھی میری چَپ بیٹھ آیا اے —— جان نہ دلیاں اوس تائیں !

جے بھجو گے میرے مگر ڈاہ نہ دواں گا
جے اگے بھجا و گھوڑے میں ملا پواں گا
مار مار کے تیر خبر تساں دی لواں گا
—— جانے جہان میرے تائیں

اصل وچ گلیں لاواں اوہناں کفاراں نوں
نالے اڈیکاں اپنے مومناں یاراں نوں
مار کے کوک آیا ساں مدنی بالاراں نوں
—— دس پئے دوروں میرے تائیں

آ گئے مومن ہوئی ڈاہڈی لڑائی سی
آخر شکست اوہناں کافراں پائی سی
کئی میدان وچ موئے سودائی سی
—— ساڈا اکو شہید شک نائیں

اوئے ساڈیو جوانو ذرا کر لو دھیان جے
ایہہ تیراں سالاں دا بچہ مسلمان جے
تسیں بنجرے چوں چھوہا کڈھ لوندے تران جے
—— اوہ ڈاہ نہ دیوے تساں تائیں

بوریاں تے زور اتے داہڑیاں منائیاں
سینے اندر جا جا وچھیاں مائیاں
سیٹیاں نال اوہ راگنیاں گائیاں
—— ڈب کے مر جاؤ تھاؤں تھائیں

حضرت براء ابن عازبؓ تے حضرت عبداللہ ابن عمرؓ دا شوق شہادت

بدر دی جنگ مسلمان کمزور سنے
نہ کول ہتھیار نہ اسواریاں جوڑنے

تو تیراں بندے کرنا کی شور نے — ہر شے دی لوڑ فوج نتائیں!

زرہاں سی نوں اتے اٹھ تلواراں سی — ستر سی اُوٹھ لکھیاں بکھیاں ہماراں سی
ہڑاں دیاں اُدھڑ داراں دیاں ٹراراں سی — بندہ ہزاروں وَدھ پائیں

سو گھوڑا ست سواونٹھ تھتھیاں اسواریاں — واجے تے طبل تریاں وجن ٹنگاریاں
مٹ شراباں دے تے ہانڈیاں کراریاں — رناں بھی نال گاون چائیں

نی دے لشکر وچہ لوڑ جواناں دی — کھاون پیون دی تے تلواراں میاناں دی
خنجر تے نیزے برچھے تیراں کماناں دی — کوئی شے پوری دِسے نائیں

دیکھی جد فوج حضرت کردے دعائیں — ایہ ننگے نے اللہ ایہناں لیڑے عطائیں
پیراں توں ننگے دیدے جتیاں تائیں — بھکھے رجاویں مولا سائیں

ایہی حال فوج چلی میدان نوں — وَاری وَاری اُوٹھاں اُتے سفر مکان نوں
عبداللہ بن عمر ٹھار کھکے دھیان نوں — براء بن عازب نال پائیں!

دوڑے مدینیوں منہ رکھکے دکھن جے — دُور جا ملیئے شاید ایتھے ہی رکھن جے
تکے ہوئے آئے منہ چونیاں بعکھن جے — دوسری تیسری منزل پائیں

نکّے نکّے بچے آہے سفر تھکا دِتے — اُڈے ہوئے ہوش سرورِ پھیر پرتا دِتے
مُڑ جاؤ پچھاہاں راہ مدینے دے پاد تے — ——رتیاں دی لوڑ ادتھے نائیں!

ماریں دھیان ورا بچیاں دے جوش نوں — جذبہ ایمانی نوں تے دین دی برش نوں
اپنے لونیٹے دے ویکھیں جوش خروش نوں — ——فلماں توں ہٹدا تیتھوں نائیں

زیدؓ بن ارقم دا جوش ایمان تے حبِّ رسولؐ دا نظارہ تے

عبداللہؓ بن اُبّی دا ایمانی جذبہ

سَن ۵ پنج ہجری اک جنگ پیاریا — بنو مصطلق جیس توں کہن سوہاریا
جنگ سی ہجارا اللہ فضل گزاریا — ——فتح عطائی ساڈے تائیں

رتوں دو بندے لڑپئے مسلمان سی — اِک مہاجر اک انصاری جوان سی
ہکی جیہی گلوں واہدا ہویا انجان سی — ——اللہ بچاوے مومن تائیں

انصاری نے چا نگر ماری بجو انصاریو — پے گیا مہاجر مینوں مدد گزاریو
مہاجر بھی کیٹھے ہوگئے جا یُونہ قاریو — ——اَج فیصلہ ہووے ایہے جائیں

لڑائی تیار ہو گئی آپس وچہ بھائیاں دی — بجھ پئے گئے سیانے کوشش کیتی صفائیاں دی
ہٹ ہٹا ہویا ستھ ٹرپی راہیاں دی — چلے مدینے والے رائیں

عبداللہ ابی نوں پتہ لگا لڑائی دا — مہاجراں دے جوش دا تے ہٹ ہٹائی دا
انصاراں نوں کہے ایہہ بدلہ نیکی کمائی دا — ڈبے مرد تھاؤں تھائیں

ایہہ ہیسی منافق بے ایمان پرانا! — ظاہرا مومن وچوں کافر سیانا
دوہاں ہی طرفوں کجھ کھٹنا کھٹانا — چوہدر کماوے دیر تائیں

اکے انصارو تساں کمل کودایا، — اینویں ہی اپنے شہر نبی بلایا!
اوہ بھکے ننگے کٹھے کرکے ایتھے لیایا — ساڈی بھی کھاون دیندے نائیں

تساں گھر مکان دتے اوتلیاں آیاں نوں — بیویاں طلاقاں دیکے رناں گوایاں نوں
اکڑ گئے مقابل کے لوہو مرے وسایاں نوں — اجے بھی کڈھ واہیناں تائیں

ذلیلاں

آکڑ کٹھے کرو چوہدراں اصیلاں نوں — کرکے صلاح کڈھ واہیناں ذلیلاں نوں
پھر کھال شہر سدے بنھ دلیلاں نوں — رت دی کلیس چنگی تائیں

اوہدی تساں وچہ بھی کردا ایکو اس آ — اک نکا جیہا بچہ کھڑا اودے پاس آ

کہندا اُبی دا بیٹا وڈا خناس آ ـــــ جو کہندا ذلیل نبی تائیں

توں آپ ذلیل تیرا باپ ذلیل آ رب دا پیغمبر عزت والا اصیل آ
تیری قوم بھی تینوں گندا جانے رذیل آ ـــــ شرم نہ آدے تیرے تائیں

ایہہ زید بن اُرقم تیراں سال دا بال آ حُب نبی دی نالے آن کمال آ
جھلی نہ گئی ایتھوں نبی نوں گال آ ـــــ دیوے جواب ڈریا نائیں

عبداللہ اُبی ہُن دل وچہ سوچدا کھنڈ گئی گل ہُن آپے ہی پوچدا
نبی نوں نہ پتہ لگے ایہہ دل لوچدا ـــــ گل نوں روکاں کیہڑے رائیں

مُنڈے نوں آکھے بس بجایا سیانیاں میں ہاسے دی گل کیتی توں کیوں رنجانیاں
اُسیں دل دے ہاں مومن سانوں توں کی جانیاں ـــــ آگے نوں گل نہ چلائیں

پر زید نوں غصہ پاس نبی دے آوندا گزریا حال سارا آکھ سناوندا
اوہ سب نوں ذلیل آکھے فرق نہ پاوندا ـــــ دلوں ایمان دار نائیں

کول عُمر سی چڑھیا غصہ قہار دا رب دے حبیب تائیں عرض گزاردا
حکم فرماؤ لاہواں سر مُردار دا ـــــ دلوں ایہہ صاف پاپی نائیں

نوں منافق ایہدا پینڈا مکا دیئے
گندا جہان دا جہان توں لاہو بیئے

ڑے نے منع کیتا صبر کما دیئے
____ کسے ویلے جوش چنگا نائیں

ل گیا پتہ ہُن عبداللہ اُبی نوں
سُن لیا سرور میری گل اوس کمی نوں

ے دربارے در تے جھوٹھڑی سی نوں
____ لگا بُہتان میرے تائیں

قسم اللہ دی میں کوئی گل نہ کیتی آ
قسم اللہ دی نہ کوئی میری بے نیتی آ

قسم اللہ دی نہ کوئی بھیڑی ہی بیتی آ
____ لفظ کوئی بھیڑا کیہا نائیں

ہنے جُوٹھ تُہانوں آکھ سنایا
کُجھ بیٹھے انصاری اوہناں بھی عرض سُنایا

شاید بچہ ایانا لفظ سمجھ نہیں آیا
____ یا غور نال سُنیا پورا نائیں

ہ جھوٹھ نہ بولے قوم سندا سردار آ
اودھر آپ غور کرنا سرکار آ

رکار نے عذر سن کے کیتا اعتبار آ
____ مل گئی معافی گندے تائیں

دوں پتہ لگا اوہدی شیطانی دا
قسماں کھائیں موہیا نبی حقانی دا

کن بنایا جھوٹھا آکھ من مانی دا
____ عیب نہ پیارے نبی تائیں

ڈا ماریا زید باہر نہ آوندا
گھر بیٹھا روئے رب نوں عرضاں سناوندا

مجلس نہ آوے گھر نمازاں ادا وندا ——— ایہی سی شرم بچے تائیں

تاں سورت منافقوں رب اُتاردا عبداللہ اُبی والے پڑدے پاڑدا
ایہہ بے ایمان جھوٹھا جھوٹ کب بکاردا ——— وچوں ایسان والا نائیں

جھوٹھیاں قسماں ایہناں ڈھالاں بنایاں اللہ دے راہوں روکن بدیاں راہیاں
دلاں ایہناں تے مُہراں رب نے لائیاں ——— نیکی نصیب ایہناں تائیں

توں ویکھیں تے وین سوہنے تدھ نوں بھاوندے سوہنیاں کر کے دل بھرماوندے
لکڑی ڈنگیل وانگوں تینوں دسیاوندے ——— وچوں گھُن کھادے سدے نائیں

جاں ربدے حبیب ساری سورۃ سنائی پے گئی ٹھنڈ نیکاں موماں بھائی
زیدی دی عزت سارے جگ ہولائی ——— جو شرم دا مارا نکلے نائیں

زید نوں سچا کیتا رب رحمان نے ودھ گئی عزت اودہی وچہ جہان نے
شاباش شاباش دیندے مسلمان نے ——— زیدا شاباش تیرے تائیں

عبداللہ اُبی دا اک پُت عبداللہ سی پکا ایمان دار مومن اِن مُلا سی
جد مدینہ قریب آیا دل اُسدا ڈُہلا سی ——— ہتھ وچہ پھڑ دا تیغ تائیں

باہر مدینیوں پکڑ تیغ کھلو گیا
گھس نہ دیواں اندر شہر دے ڈھو گیا
جرجیر دے قاتل تائیں حاکم بناوائے
— لو ہے انعام فضلوں سائیں

یامن نے ایتھے تیری ذات ذلیل آ
نہیں تے قتل کر لیساں قسم ربِّ جلیل آ
ہر اک دن دُوروں تاڑیا
تے نبی محمدؐ تخت اُتے جائیں
— زندہ نہ چھڈ

یوں تعجب ایہہ تے ادب گزار سی
اج لگ گیا پتہ دلوں نبی دا یار سی
اُسنوں پلاندیاں
ساہمنے نہ ہووے ایڈا رکھ نائیں
— ہیواں دا وِلی دا کجھو

ہارے کہندا ایں بے عزت کمینہ جے
اکو تے چھڈ جاواں شہر مدینہ جے
عزت دار نبی پاک نگینہ جے
— جان دیہو کدھرے پھیرے تائیں

حضرت عبداللہ بن زبیر رضی اللہ عنہ دی بے مثال بہادری

رومی عیسائیاں کیتی جنگ تشہیر سی
فوج تیار ہوئی کثیر سی
عبداللہ بن ابی سرح مصر دا امیر سی
— نکلے میدان چائیں چائیں

ویہہ ہزار فوج مومناں بھائیاں دی
دو لکھ آہرن ٹڈ فوج عیسائیاں دی

وچہ میدان لڑدے وانگ قصائیاں دی —— وڈھدے نے اک دوجے تائیں

مرزا قصائی جیونکر بکرے کٹ دے — وڈھی اون مومن اک دوسرے تے رُبدے
ایہہ مارنا سی یتیں توں پے گیوں دُھس دے —— بڑا ہی جوش ایناں نائیں

کئی دن جنگ ہویا لڑدے ٹکا کے — فیصلہ نہ ہویا کوئی ٹک مکا کے
شاہ جرجیر آکھے فوج نوں سُنا کے —— اک سُنو اعلان خاص سائیں

اُچے کھلو کے ظالم اعلان کراوے — عبداللہ بن ابی سرح نوں مار لیوے
بیٹی میری دے نال عقد کراوے —— دس لکھ روپیہ دلواں چائیں

عیسائیاں نوں جوش چڑھیا بابجھ شمار آ — سب دی زبان موں تے ہر اک تیار آ
شاہ دا جوائی بننا کیویں بلکار آ —— دس لاکھ روپیہ تھوڑا نائیں

ایدھر پے گیا فکر ہر اک مسلمان نوں — کردے نے راکھی اپنے افسر دی جان نوں
فکر مند چہرے سُورن سب رحمان نوں —— عبداللہ زبیر بولے نائیں

فکر کیوں کردے او ایہہ اعلان کرا دیو — جو مارے جرجیر سر لیاوے فرما دیو
جرجیر دی لڑکی نال عقد کرا دیو — دس لکھ انعام لوے چائیں

یے جناں علاقہ ایہں فتح کراواں گے — جر جیر دے قاتل تائیں حاکم بناوئے
یے بادشاہی سوہنا تخت بناواںگے — لوبے انعام افضوں سائیں

بند رہیا جنگ کئی روز سوہا رہیا — عبداللہ زبیر اک دن دُوروں تاڑیا
جرجیر عیسائی نوجاں پچھے پپاریا — بیٹھا ہے تخت اُتے جا ئیں

وندیاں دو مور پنکھ سِر تے بلاندیاں — گھُٹ گھُٹ شراب نالے اُسنوں پلاندیاں
موراں دے کھنباں سِرچیاں بناندیاں — لاڈاں وچہ لیٹے خطرہ نائیں

یہہ دُوروں دی ہو کے پچھے لشکر دے آوندا — آوے سِبھیکیں ٹریا مِٹک مٹکا وندا
اوہناں نے جاتا ہے سفیر کوئی آوندا — صلح دا سونیہاں ساڈے تائیں

ایہ گیا جاں نیڑے پیا وانگ بگھیاڑ آ — مار تلوار اوہدا سِیس اُتار یا
جھنڈا گرایا سر برچھے تے چاہڑیا — دھن دھن بانوں جندیاں تائیں

یہ اسماء دا پتر دوہتا شاہ صدیق دا — بھانجہ مائی عائشہ نیک طریق دا
نبے ما ٹرا ایں بندے خلیق دا — شان گیا اسکا ئیں!

حضرت عمرو بن سلمہ ست سال دی عمر وچہ قوم دا امام

ابو داؤد صحیح بخاری وچہ آوندا — عمرو بن سلمہ اپنا ذکر سناوندا
ساڈا رستے تے ڈیرہ جو مدینے نوں جاوندا — لنگھدے لوک ساڈے تھائیں

وڈے میرے اوہناں تھیں پچھاوندے — کی گل مدینے لوکی عام کیوں جاوندے
اوتھے نبی آ جیہڑا اوہدی گل کی تاوندے — دسی جایو جے ساڈے تائیں

جیہڑا مسافر مسلمان بن آوے — اوہ نال محبت سب کجھ بتاوے
آیتاں قرآنی سکھ آیا سناوے — میں کرلواں یاد اوہناں تائیں

میں ہر کولوں پچھاں مینوں دسے سنا کے — میں یاد بہتیرا کر لیا سوہنا پکا کے
رہواں پچھوندا گھوٹا لاواں ٹکا کے — جیہڑا بھی سناں بھلاں نائیں

مکہ جد فتح اسلام ملکا ریا — شیطان بھی بستر بوری لد سدھاریا
ٹبّر ٹولے تے ٹولا آوے مدینے پیاریا — سکھن اسلام چائیں چائیں

باپ میرا بھی چند بندے رلا کے — مسلمان ہویا کول سرور دے جا کے

اکیہو نے ساتوں دیہو امام بنا کے ——— حضرت فرمایا اوہناں تائیں

بھنا قرآن جیہڑا انساں مہتیں جاندا ——— اوہنوں امام کرو دسرور فرماوندا
جاں کیتی تلاش مینوں لبھتا سی آوندا ——— کیتو نے اگے میرے تائیں

ست ورھے عمر مینوں ڈاہڈا ای چاسی ——— نمازاں پڑھاواں تے جنازے اداسی
ایہہ قرآن دی برکت ہویا رتبہ عطاسی ——— قرآنوں بغیر رتبہ نائیں

حضرت عبداللہ بن عباس رضی اللہ عنہ دا بچپن

فتح الباری وچہ ویکھیں پیا ریا ——— حضرت عبداللہ اپنے مونہوں فرمارہیا
میں نکے ہوندے پڑھیا قرآن سو واریا ——— پچھو تفسیر میرے تائیں!

دس سال عمر میری حافظ قرآن ہیں ——— نبی توں سکھیا تفسیر بیان ہیں
اودھرے ای وڈیار ہواں آن فان ہیں ——— اپنے گھر جی لگے نائیں!

مائی میمونہ بیوی جگاں دے پیر دی ——— مومناں دی ماں عابدہ رب قدیر دی
گیا سی لگے عبداللہ امیر دی ——— ماسی کول رہے چائیں چائیں

اک دن گئے استنجے خانے نبی پیارے
واپس جاں آئے لوٹا بھریا کنارے

پچھیا پیغمبر ایہہ کیہدے نے کارے
پانی پونچایا میرے تائیں —

کسے آکھیا رکھ گیا ابن عباس آ
خدمت پیاری لگی نبی نوں راس آ

تاں دعا فرمائی رکھ رب دی آس آ
اللہ علم عطا دیں ایہدے تائیں —

دین دی سمجھ دیویں قرآن کتاب دی
اللہ دا فضل ہو یا رحمت جناب دی

دھر دیج کوئی نہ رہی تفسیر کتاب دی
پڑھو کتاباں وڈیاں سائیں —

عبداللہ فرماوے اک دن ماسی گھر آیا میں
نفلاں وچہ کھڑے حضرت ہیاں جاپایا میں

حضرت دے پچھے کھڑیا وضو کر آیا میں
سرور موڈیوں پھڑیا میرے تائیں —

پھیر کے برابر کیتا قرأت سی جاری
اپنے دھیان ہو گئے نبی غفاری

میں تھوڑا جیہا کھسکیا نیت دھاری
فارغ جاں ہوئے سرور سائیں —

میں تینوں دھدو کے جد برابر کھلاریا
توں پچھاں کیوں ہویوں سرور عالم پکاریا

تیں رب دے رسول تیجے عرض گزاریا
برابر کھلوواں کیہڑے راہیں —

اُس دن پھر دعا کیتی پاک خدا توں
دین دا علم فہم اس نوں عطا توں

علم تے عامل ہووے فضل کمانوں ___ دتیاں نیک دعائیں!

ایہہ دعاواں دا اثر اللہ فضل کمایا — علم قرآن تے حدیث عطایا

قرآن سالاں دا رب مفسر بنایا — ___ کسے نوں علم ایسا نائیں

دس یاراں سال دا حضرت عکرمہؓ حضرت عبداللہ بن عباسؓ دا غلام

عکرمہ غلام عبداللہ عباس دا — چھوٹی جیہی عمر کم کار گھر خاص دا

حدیث سناوے رہنا عبداللہ دے پاس دا — ___ صحیح بخاری نظر پائیں!

گھر دے کموں جاں فراغتاں پاواں میں — بچیاں نال کھیڈاں گلی وچ جاواں میں

حضرت پڑھاون مینوں سُستی وکھاواں میں — ___ کھیڈنوں باز آواں نائیں

دوستاں نوں سدن میں کوئی عذر سنا دیاں — چلیاں بازار سودا لین بتا دیاں

رولے وچ کھیڈن وچ وقت گوا دیاں — ___ حضرت نوں غصہ آنت نائیں

سارا دن لتاں میریاں حضرت سنگل پاوندے — بنھ دتا اندر نالے سبق پڑھاوندے

تاں نئیں بھجایا تیتھوں کم کراوندے — ___ مُن کوئی شرارت چلے نائیں!

میں لگ پیا پڑھن سنے سنگل پیار ریا — کھولیا سینہ اللہ پانی وانگوں ہجار یا
دُدھ وانگوں پیتا پانی فضل غفار آ — حضرت نوں خوشیاں اُنت نائیں

اُیناں پھیر علم دِتا رب دی ذات نے — بحرالامتہ تے حبرالامت سوغات نے
علم دا نفع لُٹیا اہلِ نجات نے — ہر اک نوں علم مِلدا نائیں

اِیتھے طالبعلماں نوں اِک نصیحت

طالب العلموں وقت ضائع نہ کرنا جے — رات دن کوشش کوشش وِچہ ہی مرنا جے
بیٹھنا اِک تھائیں مار کے دھرنا جے — عجل نہ ہونا تھاں تھائیں

چکھدے نہ پھر نارِنت دِرساں دیاں روٹیاں — اک تھاں بہہ کے کھاؤ اُستاداں دیاں سوٹیاں
کئی ہوندے فسادر سمیں نیتاں کھوٹیاں — علم دا شوق کوئی نائیں

جیویں کالجاں دے بچے دیکھو کردے شرارتاں — اُستاداں نوں مارن پھوک دیندے عمارتاں
تسیں اوہناں نوں ویکھ لگے کرن جسارتاں — ایہہ گلاں چنگیاں نائیں

اوہ خرچ ہزاراں کردے گھراں نوں اُجاڑدے — فیساں بھی بھردے اتے کپڑے پاڑدے

نیں کتاباں خرچ ڈونا گزارے ——بورڈنگ خرچ اُنت نائیں

تاں مُفت کتاباں اَتے مُفت لباس آ مُفت داکھانا اَتے اُستادبھی پاس آ
نیں نہ کوئی منجی بسترا خاص آ ——تساں نوں شرارت جائز نائیں

بُلبلیاں جے آون کنوں علم بنا لوو رُکھی مِسّی جے مِلے اوہوای کھالوو
ڈیاں پچھے نائیں سبق گو آلوو ——وقت سَنبھالو اُکتو نائیں!

زید بن ثابت رضی اللہ عنہ دا ذہن تے حافظہ

زید بن ثابت بچہ بنو نجار دا چھ سال عمر مَریا باپ ابرار دا،
ہجری سال ہجرت اُونا ہویا سرکاردا ——یاراں سالاں دی عمر پائیں

پانگاں دیاں پانگاں لوک سرور کول آوندے کردے زیارتاں دُعائیں منگاوندے
کئی بچیاں بچیاں نوں نال لیاوندے ——نبی پاک کردے نے دعائیں

مگ بھی دربار آیا لوکاں بتلایا حضرت ایہہ بچہ تیمم فرمایا
یاراں سال عمر ذہن اس طرح پایا ——کئی سُورتاں یاد ایہدے تائیں

سرور فرمایا کنیاں سورتاں پکانیاں — ستاراں میں یاد کیتیاں عرضاں سنائیاں
سناکوئی سورۃ نظراں رحمت پائیاں — پڑھیا میں سورۃ پاک تائیں

سنی جد حضرت بڑے خوشی وچہ آوندے — قرأت دی میری نوں پسند فرماوندے
دعائیں بھی کردے نالے حکم فرماوندے — ہیں اک گل دساں تیرے تائیں

عبرانی وچہ چٹھیاں یہودی نے گھلدے — اوہ ساڈوں نہ آوے اسیں اودھر چلدے
یہوداں توں لکھاندے اسیں محتاج ایں گلدے — توں سکھیں زبان عبرانی تائیں

میں پندراں دن لائے زبان عبرانی تے — سکھ لئی ساری چابڑ لئی زبانی تے
لکھاں پڑھاں چٹھیاں تے لوک حیرانی تے — کیڈا ذہن بچے تائیں

اک ہور حدیث سرور پاک فرمایا — سریانی زبان دا خط کسے دا آیا
توں سکھ سریانی ایہہ بھی مینوں فرمایا — میں لگا سریانی علم تائیں

سارے ای دن میرے لگے ستاراں — میں فاضل سریانی بولاں لکھاں وچاراں
مُن ہٹ گئی محتاجی اللہ لائیاں بہاراں — یہوداں دی لوڑ رہی نا ہیں!

حضرت حسن بن علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ نے بچپن توں یوچہ تیراں حدیثاں یاد رکھیاں

ہجری تن تن تے مہینہ رمضان دا — علی دے گھر فضل ہویا رحمان دا
فاطمہ نوں اللہ اک لڑکا عطا وند — خوشی ہوئی سارے لوکاں تائیں

حسن پیارا نام رکھیا سرکار نے — نبی دی گودی کھیڈے لگی بہار نے
ست سال عمر جدوں پائی ابرار نے — فوت رسولؐ شک نائیں

ست سال عمر دیکھو بال نیانا — رکھے حدیثاں یاد اُیڈا سیانا
زرزرسناوے بھلے تانا نہ بانا — واہ واسبحان اللہ سائیں

ابوالحورا نے اک دن حسن نوں پکاریا — کوئی سرور دی گل مینوں یاد سو ہاریا
حضرت حسن نے آہو آہو پیاریا — میں حضرت دے نال جاواں جائیں

کھجوراں دا ڈھیر لگا صدقے دا مال سی — میں پھڑ کے کھجور اک منہ وچہ ڈال لئی
تھوتھو کرا کے حضرت باہر نکال لئی — مینوں لنگھاون دتی نائیں

صدقہ زکوٰۃ بابا آساں نہیں کھاونا — اللہ حرام کیتا کیتا سُناوڑ
مُڑ کے بھی ویکھیں مُنہ دے لاکے نہ لیاونا —— مسند احمد نظر پائیں

وچہ مشکوٰۃ حضرت حسن فرماوندا — رب دا نبی مینوں اِک دُعا سکھاوندا
وتراں وچہ پڑھیں مینوں پکّی کراوندا —— میں نال نہ چھڈاں وتراں تائیں

اک ہور حدیث مُسند احمد وچہ آئی — حسن فرماوے آکھیا نبی اکھی
جو فجر نماز پڑھ کے بیٹھا رہے بھائی —— اوسے جاگہ نوں ہلّے نائیں

پڑھدا رہے بیٹھا سُورج نکلدے تائیں — قرآن دُرود ہور نیک دُعائیں
دوزخوں بچاوے اللہ جنت چاہئیں —— حسن سُناوے ساڈے تائیں

تیراں روایتاں حضرت حسن نوں یاد نے — نانے توں سکھیاں ایس نیک اولاد نے
ست سال عمر ساری جنتیں شادنے —— چوہدری جنت والے پائیں

حضرت حسین بن علیؓ دا بچپن تے علم دی لوہ

ہوئے نے چھ سال عمر پیارے دی — نبی دے پھُل اُتّے فاطمہ دے تارے دی

حدیث سناوے نانے پاک سوہارے دی ـــــ وچہ مشکوٰۃ نظر پائیں

اک دن رسول پاک مسلہ سنایا ـــ مومن کسے نوں جیکر دکھ کوئی آیا
اوس صبر کمایا اللہ اجر عطایا ـــ عورت یا مرد فرق نائیں

گزر جائے مدت آکھے نبی الٰہی ـــ یاد مصیبت پھیر مومن نوں لائی
اناللہ پڑھدا اجر پاوے گا بھائی ـــ جتاں وقت مصیبت دتا سائیں

اک ہور روایت شاہ حسین سناوے ـــ نانا پیارا ایہہ حدیث فرماوے
جو بیڑی جہاز چڑھ سفر نوں جاوے ـــ منگے دعا اکے نائیں

بسم اللہ مجرٖہا والی پڑھ کے سنائی ـــ ڈبے نہ بیڑا راکھی کرے الٰہی
امن دا ذریعہ سرور عالم فرمائی ـــ یاد حدیث بچے تائیں!

آکھے ربیعہ اکدن میں پچھیا حسین توں ـــ نانے دیاں گلاں یاد رکھیاں کجھ ہین توں
میں چڑھیا الماری بچکے بھائی تے بھین توں ـــ لبھیاں کھجوراں میرے تائیں

سرورے دیندیاں میں اوہ منہ وچہ پائی ـــ تھک تھک کہہ کے سرور مونہوں کڈھائی
حرام حرام کہہ ساری سنائی ـــ پھیر لیتی نصیحت میرے تائیں

ایہہ مال زکوٰۃ پُتر سانوں حرام اَی
صدقہ زکوٰۃ کھانا ساڈا نہ کام اِی
لوکاں دے مال دی میل بدنام اَی
____ مُڑ کے زکوٰۃ کھا دیں نائیں

اک ہور روایت شاہ حسین سناوندے
رب دے حبیب میرے تائیں فرماوندے
مومن بندے دی ایہہ بھی خوبی تلاوندے
____ بے کار کماں وچہ پوے نائیں

اٹھ روائتاں حضرت حسین سنائیاں نے
جو مسند احمد تے ہور کتاباں وچہ آئیاں نے
پنج چھ سال عمر یاد رکھائیاں نے
____ جنت پوچائے اللہ سائیں

محمد بن الربیع پنج سال دا بچہ اک حدیث سنوندا اے

وچہ اصحابہ ایہہ روایت پیاری جے
محمد ربیع دا اک بچہ انصاری جے
اوہ آکھے میں ایہہ گل نائیں وساری جے
____ اگوں بھی بھلاواں ہرگز نائیں

اک دن رسُول ساڈے گھر سَن آئے
ساڈے گھر وچہ کھوا حضرت کرولی بھرائے
مُنہ میرے تے ماری ہاسے بنائے
____ پنج سال بچہ عمر پائیں،

ایہہ نِکی نِکی عمرے کردے رہے بھلیائیاں
کیے یاد قرآن کیے حدیثاں سنائیاں

کے جنگ وچ جا کے اوتھے جاناں گھمایاں —— اللہ جنت پُچاوے بھناں تائیں

ہُن گھر دی تے آخری گل

اسیں جے بچیاں نوں نیکی سکھا دیئے
چھوٹیاں ہوندیاں نوں نماز پڑھا دیئے
جھوٹیاں باتاں پا پا نہ وقت گوا دیئے
—— قرآن سکھایئے بالاں تائیں

کُتیاں بلیاں نوں اسیں ڈراوندے
چُوہیاں چپ چُوندراں ڈاہ بٹاں پاوندے
اوہ آئی بلی جُوٹھ مُوٹھ الاوندے
—— ایہہ گلاں نئیں چنگیاں تائیں

اینج ڈراو بچے چھڈیں نمازناں
اپنے اللہ نوں کرویں ناراض ناں
نہیں تے ماریگا اللہ ہوویں بے نیاز ناں
—— اللہ مار سکدا اے بندے تائیں

جھوٹھ نہ بولیں رب لعنتاں پاوے گا
حشر نوں سڑدے دوزخ وچ سٹاوے گا
چوری جے کریئے اللہ ہتھ کٹاوے گا
—— کسے دی چیز نہ چرائیں

ہور نصیحتاں اینویں کریو پیاریو
بدیوں ڈرائیو نیکی دسیو سوہاریو
جے کرن گناہ بے شک جھڑکیو ماریو
—— مارنا منع کدھرے نائیں

اللہ دا شکر جس نے کرم کمایا — روزے اٹھائیویں ایہہ رسالہ مکایا
وچہ اعتکاف لکھیا فضل سوہایا — کرے قبول اللہ سائیں

مسلماناں نوں اس تھیں فائدہ پہنچاوے — پڑھن والے بالاں نائیں سنگ بناوے
بچیاں تائیں پڑھایا بھی جاوے — فائدہ ہووے گا شک نائیں

میں کاہنوں ہن دساں میں صمصام نمانا — فیصل آباد ضلع اَتے پنڈ ستیانہ
تاندے جمعہ پڑھایاں عرصہ دہانا — اگے معلوم لوکاں نائیں

تمت

باب دوم

سُچّے موتی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حمد باری تعالیٰ

تیری ذات مولا حمیداً غنیاً — سمیعاً بصیراً نصیراً وَلیاً

تیتھوں جو کوئی منگے توں کردیں عنایت — نہ ہونے دُعَائِكَ رَبِّ شَقِیًّا

توں پُت دِتا زکریا نوں بڈھے وارے — کہ اذ نادٰی تینوں نِدَآءً خَفِیًّا

آپے نام سوہنا توں یحییٰ ٹکایا — نہیں ساری دنیا چے قبل سمیا

ایسا پیارا بچہ جنے کیہڑی مائی — نبیًّا صبیًّا وکان تقیًّا

توں مریم صدیقہ کوآری نوں مولا — دِتا نال قدرت غلاماً زکیًّا

جلن ویلے مریم سی بجھکی تہائی — دِتا فضلوں رُطباً جنیاً سریا

بچہ گودی چک آئی مریم جاں گھر نوں — پوری قوم پابیٹھی سگواں قضیا

نیکاں دُنیے جائیے موسے ٹبیے بھینے — نی بی بی لقد جئت شیئاً فریا

توں مریم نوں کیہا نہ بولیں کسے سنگ — بلاواں گے فی المھد عیسیٰ صبیا

اشارہ کیتا ماں نے تاں بولے عیسےٰ ۔۔۔ میں بندہ خدا دا تے کُنتُ نبیاً
میں صاحب کتاب آں مبارک آں ہر تھاں ۔۔۔ نمازی سخی نال لے مَادُمتُ حیاً
ہے ماں پاک میری میں نیکی کراں گا ۔۔۔ نہیں ہاں ہر گز جبّاراً شقیاً
سلامت ہاں جن دے دن موت دے بھی ۔۔۔ سلامت بھی ہاں یوم اُبعث حیاً
توں صمصام کر سجدے نت اُس خدا نوں ۔۔۔ جہدی شان عالی عظیماً علیاً

شان مومن

سر مومن دا وَڈھ کے ڈگ سکدا اے ۔۔۔ اے پر غیر خدا دے اگے جُھکدا نہیں
بازی جان دی نقد لگا دیندا اے ۔۔۔ طاغوتاں دے متھ اُتے تھکدا نہیں
کدے اگ وچ حسبنا اللہ گوندا رہیا ۔۔۔ دھون پُٹ دی تے چُھریاں چلوندا رہیا
جیویں جیویں آزمائشاں رب پوندا رہیا ۔۔۔ ایہہ بھی جھلدا رہیا رہیا رُکدا نہیں
نال جُھوٹھیاں خداواں مُٹھوں لڑدا رہیا ۔۔۔ دُشمن ڈُبدا رہیا پر ایہہ تردا رہیا
کدے ماڑیاں دا پانی للہ بھردا رہیا ۔۔۔ ایہہ رشتہ محبتاں دا مُکدا نہیں
کوئی پیار نہ ایہنوں زندگانیاں دا ۔۔۔ جنّاں شوق رکھے قربانیاں دا
سر وڈھی دا رہے گھر لُٹی دا رہے ۔۔۔ پر ایہہ سر سجدے وچوں چُکدا نہیں
کدے گھر چھڈ چھڈ ایہنوں بھجناں پیا ۔۔۔ کدے وچ میداناں دے گجنا پیا
کدے سُولیاں دے اُتے ایہنوں سجنا پیا ۔۔۔ آوے کیڈی فرمائش ہیرا لکدا نہیں

نظارکھے دریا ایہنے رام کیتے
کم ناممکن ایس عام کیتے

چھڑے جنگل وچہ ڈیرہ جا کردا
اوتھے شیر بگھیلڑ چیتا بکدا نہیں

کدے بجلی دے گھوڑے تے سوار ہوگیا
ستاں اسماناں وچوں پار ہوگیا

جبرئیل سدرۃ تے ہار گیا
ایہدا سفر اگے دا اجے مکدا نہیں

جدوں ہند سندھ آکے بت بھندا رہیا
اللہ سچا بھی دعائیں ایہدیاں مندا رہیا

مقام ایہہ آپے قولوں ہار گیا
تائیں اللہ بھی دعائیں سن چکدا نہیں

اُچا شان محمدؐ دا

جن انساناں ملکاں نالوں اُچا شان محمدؐ دا
مشرق مغرب تائیں پہنچ گیا اعلان محمدؐ دا

جیہناں ازلوں شان گرامی اوہ بھی دعوٰی کرن غلامی
صدیقؓ، فاروقؓ، غنیؓ، مولاؓ دربان محمدؐ دا

کامل اکمل پیر معظم نام محمدؐ شان مکرم
صلے اللہ علیہ وسلم کیہا شان محمدؐ دا

میں قربان کیتیاں شاناں چڑھ براق گیا اسماناں
تالے رحمت کل جہاناں واہ واہ دیوان محمدؐ دا

وچہ مدثر آتے مزمل شان بیان محمدؐ دا

کشتیاں والے واہ لا تھکے
سارے جگ نوں چک نہ سکے

جہاز محمدی آگیا بکے
کل جہان محمد دا!

کشتیاں والیاں جو در کارے
چڑھن نہ دتے دور کھلارے

جہاز میرے وچہ چڑھ جاؤ سارے
ہویا اعلان محمد دا!

پاپیو، چورو تے بدکارو — ساہنیو، چوسڑ لہو اتے پھارو
دَر، دَر، بھِر بھِر جھکھاں نہ مارو — پھڑو دامان محمد دا
صمصام اسیں چل چڑھیے — دامن پاک نبی دا پھڑیے
پچ پچ میں میں ناہیں کریئے — سُن فرمان محمد دا

دربار اپنے پیر دا

آئیں دکھلاواں تینوں دربار اپنے پیر دا،
دنیا وچ شہرہ جیہدی توقیر دا تاثیر دا

لندیوں چڑھدے تے نالے دکھنوں پربت تلک
جس دے ذمے فرض ہے تبلیغ عالمگیر دا

ختم الرسل خیرالبشر رحمت جہاناں واسطے
کرکے انگلی دا اشارہ چند نوں جو چیر دا

براق جو چالاک لے کے چڑھ گیا افلاک تے
قابَ قوسین دا درجہ میرے بدر منیر دا

مُڑھ کبھی دا جیہدے وچ ہجر مارے چانگراں
ملکاں نالوں اُچیا رتبہ اوہدے دامنگیر دا

جس نوں راہے جاندیاں پتھر سلاماں آکھدے
اُٹھ فریادی ہویا اس عدل دی تصویر دا

دو مُلد مصطفےٰ اوہو بے احمدؐ مجتبےٰ
دیہہ درُود اللہ پُوچا صمصام پُرتقصیر دا

واہ واصفتاں بدرِ منیر دیاں

صمصام توں آکے سُن سجنا جے گلاں سُنناں ایں مدنی پیر دیاں
جیدی عمر دی قسم خدا کھائے جیہدیاں اُنگلیاں چن نوں چیر دیاں
سردار سبھی سرداراں دا نالے ہادی اوگنہاراں دا
شافعی مومن تابعداراں دا جیہنوں شرماں دامن گیر دیاں
سچا مُرشد خلقت ساری دا، یعنی خاکی، نوری، ناری دا
جیہنوں خیر البشر پکاری دا، واہ واصفتاں بدرِ منیر دیاں
قرآن مکاد تا قصہ اے نہ اوہ رب تے نہ اوہدا حصہ اے
بھانویں نُوری نہیں پر نُوریاں تے سرداریاں اوس منیر دیاں
چڑھیا مار پلاک براق اُتے پہنچا اقصےٰ تے پھیر افلاک اُتے
پھیر فَاَدْنیٰ دے پردے وچہ ہوئیاں گلاں عبد تے رب قدیر دیاں
دَجا عاصہ تعجب کیہڑی گل دا پتھراں وچوں پانی نت چلدا
پنجاں اُنگلیاں چوں نکلیاں پنج نہراں ایہہ اُنگلیاں پیر پیر دیاں
موہڑے بھورا عجب مزمل دا سرتاج یٰسین تجمل دا
ہتھ عاصا خلق تحمل دا متھے چمکاں بدرِ منیر دیاں

کئی قومی کئی ملکی پیارے نبی چھوٹے حلقے دل سارے بی
مشرق توں لے کے مغرب تک حداں پہنچیاں اوہدی جاگیر دیاں
میرا پیر روٗف رحیم نبی جدوں جمیاں تے جمیاں یتیم بی
موئی ماں اتے تایا تے دادا بھی آساں رہ گئیاں رب قدیر دیاں
میرے پیر دے ویکھ کمالاں نوں جن گل نال لایا بلالاں نوں!
صہیباں تے سلماناں نے بُوہان ملیاں اوس دلمیر دیاں
کدے ہتھ پھیرے کدے تھک لاوے ہووے فضل بیمار شفا پاوے
کسے موڑے نہ آوے جو آوے دُھماں جگ وچ اوہدی تاثیر دیاں
اک لیلا تے سوا سیر دانے سی باراں تیراں سو فوجی نے کھانے سی
تھکیا ہانڈی کنالی دے وچ سو ہتھ لگھاں نکلیاں سارے ہیر دیاں

نعت شریف

---

۸ ۱/۲ کولائل پور سے لاہور کو جاتے ہوئے موٹر میں لکھی گئی۔

نبی پاک محمدؐ صلے علٰے ایس جگ تے گزارہ کون کرے
جتھے اوہ نہ ہووے کجھ بھی نہیں خالی سنج دا نظارہ کون کرے

جے کر پاک محمدؐ نہ آوے رحمت دا پھیرا نہ پاوے
ایسی نحس زمین تے صمصا ماں بھلا دس کھاں گوارہ کون کرے

ب نکے نمازاں تے روزہ کرو — میرا وعدہ لے محشر نوں جنت لو
ے دامن ہووے پاک نبی — ایڈا اُدھارا کون کرے
دم توں لے کے عیسےٰ تک — سارے پیغمبر آون تک تک
نیں دسو محمد پاک جیہاں — اُساں پاپیاں دا چارا کون کرے
کیہناں مدنی پیر دیاں — جیہنوں شرماں دا من گیر دیاں
جیہنوں حق شفاعت کبریٰ دا — اَیسے نبی تھیں کنارا کون کرے
جیہناں دامن چھڈیا سرور دا — گھٹا جھکدے پھردے دَر دَر دا
اوہ محب ہوئے کر غدار ہوئے — پاکے ٹکڑی نتارا کون کرے
صدام کیا باتاں مدینے دیاں — جیتھے لاٹاں بجھدیاں سینے دیاں
جدلب کجھ چلئے اوس نگری — اکھ نال اشارہ کون کرے

نعت شریف

لواں پاک مدینے داناں جس دم — میرے دل دیاں بوٹیاں پھڑکدیاں
اکھاں ترسن گنبد خضرا توں — پیراں دیاں تلیاں کھڑکدیاں
ویکھاں ستیاں نصیباں والیاں نے — جیہناں عمراں اوتھے جالیاں نے
پی بیٹھیاں پریم پیالیاں نے — پٹیاں تڑفدیاں پٹیاں لڑشدیاں
اوتھے عشق دے دریا تردیاں نے — ساوے گنبد نوں تک تک ٹھردیاں نے
پیراں وچہ پیار دے مردیاں نے — ذبح بکرے وانگوں پھڑکدیاں

کئی بدقسمت متوالیاں نے — کئی جاہل بُدھ مست والیاں نے

کئی باہروں اندروں کالیاں نے — سُن نام مدینے دا گھُر کدیاں

میں صدقے سڑ جاندا سینہ ایں — جدوں اکھیاں چے پھیر وا مدینہ ایں

بوسے لیندے نے بُلبل وانگوں — اکھاں شربت وصل دا سُر کدیاں

کئی پھر دیاں حال فقیراں دے — کھُلے کیس نے بک بک لیراں دے

نا ہیں بہندیاں کول امیراں دے — اے پر نام مدینے توں پھڑ کدیاں

کدے کرم تے فضل کما مولا — صمصام نوں پھیر بُلا مولا

میں سبے وطن نوں وطن دا چا مولا — اکھاں تڑفدیاں تے رُلٖ شدیاں

رب بن کیہڑا کرے مشکل کشائیاں تیریاں

بیوقوفا کون سُن دا ای دو ہائیاں تیریاں — رب بن کیہڑا کرے مشکلشائیاں تیریاں

مشکلکشا جس نوں اوہ آپ مشکل وچہ پیا — اوسدیاں نونہال دھیاں وچہ کربلا دے گھیریاں

کوفے دی مسجد دے اندر لا گیا دا خارجی — اندراں محراب وچہ جد ہو گئیاں کئی ڈھیریاں

توں پھریں دردر تے اُتے رو وند اکھیہ تھیاندا — نہ مراداں پوریاں نہ بنیاں آساں تیریاں

چھڈ کے داتا دا در محتاجاں کولوں منگنا ایں — معاف کرسی کد تلک لاکھ خطائیاں تیریاں

منگنا ایں قبراں توں پُتر شرم کر کجھ چوہڑیا — کافراں نوں شرم تک کے بے حیائیاں تیریاں

جسدا کھائیے اوسدا گائیے دانیاں دا قول ہے — چنگیاں نہیں غیراں سنگ ایہہ آشنائیاں تیریاں

کاہدی ہنڈاویں خصم دا تے اکھ مکے غیر نوں
رن غنڈی وانگ نے ظالم آدائیاں تیریاں

نعت شریف

جب مرکب شوق کو ایڑ ہوئی
ملاقات کو موسےٰ طور گئے

یہاں بھیج براق بلا لیا
نبی طور سے آگے دور گئے

کہاں سیر طویٰ کہاں سیر اسریٰ
کہاں پا پیادہ کہاں فرش ہوا

جبریل بھی سدرہ سے جب نہ بڑھا
اور دل میں ہزاروں نور گئے

اہل سائنس کا تذکرہ آتشی ذرہ
کرۂ زمہریر و ہوا بند بھی

ان کی براق پران جب آگئی
چٹکی بجنے میں کرکے عبور گئے

لیکن اسریٰ میں دیکھو عبد ہی گیا
اور ملاقات میں بھی عبد ہی گیا

اور عبد پہ ہی قرآن نازل ہوا
عبد ایسے خدا کے حضور گئے

انگلی سے قمر شق ہو بھی گیا
چہرہ نوریوں کا فق ہو بھی گیا

فرط حیرت سے اہل فلک نے کہا
خاکی رتبے میں کتنے دور گئے

وہ دعائے خلیل و نوید مسیح
ساری دنیا سے بڑھ کے بلیغ و فصیح

عرب شعراء کو قرآن نے مات دی
سارے دعوے ہی ہو کافور گئے

پیارا ختم الرسل پیارا خیر البشر
جس پہ مشتاق انجم و شمس و قمر

جس کے قربان صمصام جن و بشر
جس کے قربان غلمان حور گئے

ایک دُعا

۲۰ جنوری ۱۹۲۹ء کو حج سے واپسی پر جہاز خسرو میں لکھی۔

دُعا ہے پھیر کدے اِک وار میں مولا دے گھر جاواں
کھنڈے والیں غبار آلود ہو کے ننگے سر جاواں
ہوواں ملبوس میں دو نہر چادراں اَن سیتیاں اندر
فقیری سانگ کر کے منگتا داتا دے ڈر جاواں
دوالے مولا دے گھر دے دکھاواں ناچ کر کر کے
ہو جائے منظور جے مجرا خدا دی قسم ترجاواں
غلاف کعبہ دے ہیٹھاں وڑاں تے چمبڑاں رو واں
لگے دیوار نوں سینہ تے پیراں ٹیک ٹھر جاواں
صفا مروہ دے وچ دوڑاں میں مائی ہاجراں وانگوں
نہایت بے قراری نیں ایدھر جاواں اودھر جاواں
رو واں عرفات وچ ایسا میں کالے پتھراں لاگے
اوہ سُنت بابے آدم دی دو بارہ زندہ کر جاواں
جتھے ابرہہ دے لشکر نوں ابابیلاں تباہ کیتا
میں اوس وادی محسر نتھیں بہت جلدی گزر جاواں

سبق قربانیاں تھیں سکھ لواں قربان ہونے دا
ضرورت وقت دھون ریتی چھُری دے ہیٹھ دھر جاواں
ہووے صمصام دا جدُ آخری پھیرا مدینے دا
نہیں خواہش وطن دی پھیرا اوتھے قدماں چہ مر جاواں

نعت شریف

یں اولاد تے بھین بھائی وار دیواں سے | ئنے بیویاں باپ مائی وار دیواں
بیب خدا اوں خدائی وار دیواں | سبھے نعمتاں باصفائی وار دیواں
یں سردار جگ اُتوں جگ وار دیواں | اوہدی جتی توں جگ دی پگ وار دیواں
یں شاہ رگ تے شاہ رگ دی رگ وار دیواں | بھلے لوکاں دی سب بھلائی وار دیواں
اوہ براق والا۔ اوہ معراج والا | اوہ یٰسین طٰہٰ دے سرتاج والا
بھلے بھاگ والا بھلے راج والا | فقیری اوہدی توں میں شاہی وار دیواں
اوہ اسلام والا اوہ قرآن والا | بڑی آن والا بڑی شان والا
اوہ سُن جوڑے فلکاں تے چڑھ جان والا | میں نبیاں دی اوستوں رسائی وار دیواں
پیارا محمدؐ سوہارا محمدؐ | دُلارا محمدؐ ستارا محمدؐ

ہے سورج تے چند دا نظارہ محمدؐ
درُوداں دی صمصام داہی وار دیواں

نعت شریف

۱۰/۶۰ ۱۹ کو قرب وجوار چشتیاں (بہاولنگر) چلتی موٹر میں لکھی گئی۔

اکھیں اگے پھر دا اے مینار مدینہ — نہیں بھلدی دل توں بہار مدینہ

اوہ ہریالی اکھیاں چے ایسی سمائی — دِسے چار سو سبزہ زار مدینہ

میرے کناں وچ ہجی اجے گونجدی اے — ندائے مدینہ پلو کار مدینہ

اللہ جل جلالہ میرے گھر بھی آوے — اوہ سالار تے شاہکار مدینہ

خزانہ نوں گھُٹ گھُٹ کلیجے نال لاواں — ایسا دل نوں اُو ندا تے پیار مدینہ

پھراں لاگے صدقے میں جبل اُحد دے — دیوار مدینہ سنگار مدینہ

نصیباں والے جیویں سدے نی مولا — ہے صمصام بھی طلب گار مدینہ

نعت شریف

۱۴ مارچ سنہ ۱۹۶۰ کو حاجی محمد علی اوٹ گوجرانوالہ کے گھر لکھی گئی۔

آگیا سردار احمد آگیا — رحمتاں دا سایہ سر تے چھا گیا

ساری دُنیا دا اکیلا پیر اوہ — سب گنہگاراں نوں سینے لا گیا

رحمتاں دی شان لے کے پہنچیا — پاپیاں نوں منٹ وچ بخشا گیا

لکھ پیغمبراں چوں اک اوہ — ساریاں تھئیں اُچار تبہ پا گیا

...وکے نشاں ملکاں تے پھرے دوزخ وجنت دے وچ شن پا گیا
...ساری رات نفلاں وچہ کھڑا مجے پاسے پیر تے ٹھو آگیا
...وے جوش بلالاں واکدی کالیاں دے تال بدہ کے کھا گیا
...ت دن سنام پڑھ صلوات توں تیری قسمت نوں محمد آگیا

اُتم نگری

وہ بھارت عرب کی اُتم نگــری مکہ نام سوہایو تھی
اِک تیوک پنتھ بنا نگری سب مورت پر جی لایو تھی !
ڈنڈوت کرے اور بھینٹ چڑھائے مورت کی استت گایو تھی
بھولی تھی ہر کی بھگتی کو ہٹ دھرمی چت سمایو تھی
لالچ کامی کرتن تھے تپت تھے دھرم گیــانوں سے
تو بجھ بھکار رتا گمٹی میں اور دیا اُڑ ہی تھی دھیانوں سے
تب کرپا ہوئی پرمیشر کی من آیا مکش کرے سب کی
شُد ورد ویش ملیچھوں کو کرے اُتم اچھے نشٹی سب کی
ہر مت کو کرے پر ترمت ہر پوجا ہر کی ست ڈھب کی
پُوجک ہی پرب کو جاویں گے اَب شرآن نہیں برتن اور گربھو کی
ہُوا جنم محمد کرتم بھلے گلب بر مچھ کہو اوتار کہوں

ست بچن وہ بھگت دیا تو کہوں احمد آہنکار کہوں

سب دھرت آکاش موں جوت ہوئی جب احمد اپر آپار ہوئے
پاتاں پوتر سب ٹھہرے اور دُشٹ اگیان ہوشیار ہوئے
ستانگ ڈنڈوت کرے بھگ کی لنگ پوجک جگ چوں خوار ہوئے
سمنتر بھگ درشنان مکتی مونہہ کالے بہ بدکار ہوئے
کاماتر پاپی کرپن ہر اِک لَاإِلٰہَ کا بھگت ہوا
بس منتر مول قرآن ہوا دیا ایشور سُرگی جگت ہوا
صمصام کویتر مکت بھیو جب سے احمد کے شرن ہوا
کل بھچھیا مانگے مورت سے ملی وحدت راجہ کرن ہوا

تیری کیہڑی سُناواں گل مسلم

دس اج دُنیا دے لوکاں نوں تیری کیہڑی سُناواں گل مُسلم
نہ اوہ شان تیری تے نہ آن رہی نہ ایمان دی اوہ تھرتھل مُسلم
دل وچہ ایہو فکر ہمیش کراں کیہڑی شئے تیری جگ وچہ پیش کراں
ہندو سکھ یہود عیسائیاں نے تینوں تے ویکھیا اے اجکل مُسلم
جدوں ہُندا سی تیتھوں گناہ کوئی بنائی اب نہیں سی ہور پناہ کوئی

زِنّا ظلمنا دے نعرے تھیں گیا عرش عظیم بھی ہل مُسلم
جدوں مگن سَیں رب دے پیار اَندر ماری چھال بھڑکدی نار اَندر
اَکھ جھمکی ڈِگوں گلزار اندر۔ انگھیار بنے پھُل پھَل مُسلم
ہیں جانوں ہاں تیری عادت دا مُڈھوں پُتلا رہیوں سعادت دا
چھُری دیکھ کے شوق شہادت دی تیرا کٹ نہ سکی وال کھل مسلم
تیرے سوٹے وچ ایہہ کارے سن وگدے دریا کھلیارے سن
توں لنگھ قلزم تھیں پار گیوں فرعونیاں تے بَل تھل مُسلم،
جدوں وَٹی تدھ پچھی سی غُصّے نال دند ٹرک پہچی رسی !
تیرے ہاں ہنڈ کفر دے اِک پل وچہ بیگنے تدھ اُتھل پُتھل مسلم
جدوں ہے سیں توں اصلی رُوں دے اُتے نہیں سی نیت غرض تے گوں دے اُتے
گزران تیری کَپ جوں دے اُتے ڈھائیں کسریٰ دے جا کے محل مُسلم
کدے آیوں جے اپنی جُھون اُتے ہو گیا سَیں بیڑیاں لُوہن اُتے
ہائے طارقا اوہ غرناطہ دیاں گلاں کیویں گیاں بھُل، بھُل مسلم
تیرے سامنے پُتر کوہائے گئے پانی روکے گئے زخم لائے گئے
صمصام چھٹاں تیرے خون دیاں اجے چمکن وچہ کربل مسلم

ایک آرزو

(۶۱ - ۵ - ۲ - کو ریل میں لاہور سے جھوک دتہ کو جاتے ہوئے لکھی)

اللہ مدت گزری سِکدیاں نوں جوگی سانگ بنان توں جی کردا

تیرے گھر دے دوالے پنج پنج کے مجرا دکھلان نوں جی کردا
تیرا گھر دیکھاں تیرا در دیکھاں تیرے در وچہ رکھ رکھ سر دیکھاں
جتھے اک نماز دی لکھ بندی او تھے عمراں لنگھان نوں جی کردا
کئی پاپ کما بیٹھا میں حج کرکے شرمندہ ہاں مندرے تیج کرکے
پھڑ جپک کے کعبے دے سینے توں سینہ نال لگان نوں جی کردا
صفا مروہ تیرے شعائر نے اوہناں دوہاں وچہ منگیا نے شاعرنے
ماں ہاجرہ وانگوں بے صبری دیاں پھیریاں پان نوں جی کردا
پھر خیف منیٰ نمرہ عرفہ نالے مشعر یعنی مزدلفہ
پھراں کملیاں وانگوں تھاں تھاں تے کملا سداون نوں جی کردا
جدوں فارغ ہو جاں حج کرکے کرلواں طواف بھی جی بھر کے
جاویں پیدل جاں تیرے پیغمبر دے شہر نوں جان نوں جی کردا
میرا بھی کردا میرا بھی گھر دا ساوا گنبد اکھیاں وچہ بھر دا
جس ساری دنیا ٹھاردتی میرا بھی ٹھنڈ پان نوں جی کردا
جیہڑی مسجد تیرے پیغمبر دی اوہدی ریس کی طاقت اکبر دی
جتھے اک نمازوں ملن لکھ اوتھے سیس جھکان نوں جی کردا
جتھے ستا پیا اے مولا حکم دا نبی دا ابا بکرؓ ، عمرؓ ، عثمانؓ ، علیؓ
جتھے ماڑیاں جتھے اصحاب سبھی اوتھے مرکھپ جان نوں جی کردا
کدے بیر غنی تے احد دیکھاں دو سجدہ قبلیاں دی مسجد دیکھاں
ایتھاں پھراں پچھوں پھیر قبا جاکے دو رکعتاں ادان نوں جی کردا

اللہ سچیا اکو فریاد میری۔ کر پوری آس مُراد میری
تیرے پاک نبی دے صدقے جاں لبس صدقے جان نوں جی کردا
تیرے نبی دی نعت سُنایا کراں نت گیت پیارے دے گایا کراں
صمصام کمینے پاپی دا، اِنج زندگی لنگھان نوں جی کردا

نظم

سُنّت نبی دی سجناں سینے لگائی جائیں
لوکاں دے طعنے چوچے جھولی زچہ پائی جائیں

حسن صہیب وانگوں زید خبیب وانگوں
پاک نبیؐ دے اُتوں جندڑی گھمائی جائیں
دل وچوں شرک کڈھیں رب دا نہ بوہا چھڈیں
لوکی وہابی آکھن جم جم اکھوائی جائیں
لا اِلٰہ تے ہوجائیں پکا ظالم جے کرن دھکا
اُم عمّارہ وانگوں بدن چیرائی جائیں
کلمہ بلالؓ پڑھیا کُفر دا سینہ سڑیا
اُوسے کلمے دا نعرہ ورد پکائی جائیں
تہمد نہ نیواں چھڈیں دل چوں تکبّر کڈھیں

اکبر

اللہ اکبر منتیں | خود تواں گرائی جائیں

رفع الیدین سُنّت | آمیناں بھی ہین سُنّت

سُنّت دا عاشق بن کے | ناراں توں کھائی جائیں

سُنّت جو مری جواویں | اجر سو شہیداں پاویں

بدعتی مارن بھانویں | سُنّت اپنائی جائیں

اج بدعت دا زور ہویا | بدعت دا شور ہویا

سُنّت دا جھنڈا توں بھی | جگ تے جھلائی جائیں

سُنّت اج من کے یارا | ہتھ وچہ پھڑنا انگیار

ہتھوں نہ ٹیں بجاویں | سب کجھ جھلائی جائیں

سُنّت کلیجے لاکے | پیارے سنگ پیار پاکے

صمصام دُرود پڑھ پڑھ | اکّا بنائی جائیں

گزارہ ہوتا جاتا ہے

شہنشاہِ مدینہ جُوں جُوں پیارا ہوتا جاتا ہے
جہاں کے پیر خانوں سے کنارا ہوتا جاتا ہے
میں جوُں جوُں راہِ طیبہ میں ذلیل وخوار ہوتا ہوں
بحمداللہ بلند اتنا ستارہ ہوتا جاتا ہے

پرہیز

خلوت

میں جتنا خلوتِ شیطان سے پرہیز کرتا ہوں
مرا ملی مستقیما کا اشارہ ہوتا جاتا ہے
ہزاروں مرشدوں کی جوتیاں تم کو مبارک ہوں
میرا تو بس محمد پہ گزارہ ہوتا جاتا ہے
میری آنکھوں میں کیوں جچ جائے دنیا کی کوئی بستی
کہ جب ہر سال طیبہ کا نظارہ ہوتا جاتا ہے
محمد ہی محمدؐ ہے جہاں میں رہبر کامل
تبھی تو آنکھ کی پتلی کا تارا ہوتا جاتا ہے
مبارک ہوں تمہیں پیروں کے قصے اور لیلائیں
ہمیں تو اک قرآں کا سہارا ہوتا جاتا ہے

۲۱/۴/۴۹ کو اقبال ڈے پر لکھی گئی۔

تیری رضا کیا ہے؟

ذرا خاموش! سنا میرے کانوں نے سنا کیا ہے
سروش آسمانی ہے کہنے والے نے کہا کیا ہے

حجازی لے سے مطرب ترانہ کوئی گاتا ہے
ترنم میں تلطف ہیں بھرا اس نے مزہ کیا ہے

یہ نغمہ ہے کہ نشتر دل کی گہرائی میں جا پہنچا
تعجب اردو ہی لفظوں سے میرے دل میں بھر گیا ہے

سکندر ہو قلندر اَب میری نظروں میں یکساں ہیں   وجود و عدم سے دونوں کی مجھ کو فائدہ کیا ہے

میری پرواز برقی اَب کھُلے حلقے کی حامل ہے
کہوں کیا ابتدا اس کی اور اس کی انتہا کیا ہے

خودی سے میں نے کر ڈالا نشیمن تار تار اپنا   عقابی شان رکھتا ہوں نشیمن میں دھرا کیا ہے
بتا دُوں راز؟ گر حساس قلبی کچھ ودیعت ہے   کہاں سے کون بولا ہے مؤثر کہہ گیا کیا ہے
سُنو لاہور سے اِک کہربائی گرد کا تودہ   وہ خاموشی کی رنگینی سے گانا گا رہا کیا ہے

خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے
خدا بندے سے خود پوچھے بتا تیری رضا کیا ہے

گوندا چلا جا !

محمدؐ محمدؐ بکوندا چلا جا   ایہو گیت صمصام گوندا چلا جا
محمدؐ پیارا بڑی شان والا   بڑی شرم والا بڑی آن والا
اوہ اسلام والا اوہ قرآن والا   توں بس نعت اُسدی سنوندا چلا جا
محمدؐ محمدؐ اوہ معراج والا   بھلے بھاگ والا بھلے راج والا
اوہ لڑ لگیاں دی بڑی لاج والا   درُوداں دی برسات پوندا چلا جا
مسلمان بن جا مسلمان ہو جا   محمدؐ دی سُنت تے قربان ہو جا
نبی پاک دے زیر فرمان ہو جا   تے بدعت دے سر خاک پوندا چلا جا

مری ہوئی سنت نوں زندہ کر کے — اُجر سو شہیداں دا رب کولوں پا کے
نے بدعت نوں جتیاں دے ہیٹھاں رلا کے — توں نیکی تے نیکی کموندا چلا جا
محمد دا فرمان لا سجناں سینے — جے توحید سنت دے گھٹنے خزینے

تاں گھر وطن چھڈ چل مکے مدینے!
اوتھے اِک دی لکھ نیکی پوندا چلا جا

نعت شریف

محبوب خدا دیاں گلیاں وچہ جس وقت رسائیاں ہندیاں نے
ہر پاپی دل دیاں دھو دھو کے کیا خوب صفائیاں ہندیاں نے
جدکنڈھاں دس مدینے دیاں تیہاں ساریاں ٹھریاں سینے دیاں
دلوں حسد تے بغض تے کینے دیاں واہ وا ر گڑ منجائیاں ہندیاں نے
جدوں روضہ اطہر نظر پوے دل بے صبرے نوں صبر پوے
بے نورا کھاں نوں نظر پوے اک دم روشنائیاں ہندیاں نے
دل جیوں جیوں رجدائے حرم اندر جھکھ تیوں تیوں دھدی جاندی اے
اکھاں جیوں جیوں شربت وصل پیون تیوں تیوں ترہائیاں ہندیاں نے
ہتھ اڈ اڈ بہاں کمینہ میں منگاں رب کولوں شہر مدینہ میں
ویکھاں صمصام دیاں کس دن منظور دعائیاں ہندیاں نے

نعت شریف

اُٹھ شمع رُوئے محمد کا اَے مُسلم تو پروانہ بن
اس چاند کے عشق چکور این اُس ماہی کا مستانہ بن
اُٹھ پیتم پیت کی ریت دِکھا اس پرم سُندر کے گیت سُنا
میرے حبشی سا متوالا بن میرے قرنی سا دیوانہ بن،
جاگی پربت گگن شہادت دی جاگی نگن سے جگن کی بپت کٹی
داکی اگن بنتر میں جل جا، داکی مسجد کا حنانہ بن
جیسے بجلی کا چمکار جیو، ویسے شری محمد اکاش گیو
مُلاقات ہوئی پرماتما سے التحیات گیو ندرانہ بن،
شری ابراہیم کی پرارتھنا شری عیسےٰ مسیح کی نوید نیا
شری جگت گرومن موہنتا۔ من موہن کا مستانہ بن
وہ سرتاج میر بشیر وہی، وہی جگت گرو دل بیر وہی
پرلے کے دن کی دھیر وہی۔ داکے چرن کا دیوانہ بن
شری ایشور دیا تو دیا کرو۔ اُوس روپ سروپ کا روشن ہو
صمصام کو لشر تر جائے۔ جائے جیو جنت نذرانہ بن!

نعت شریف

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ   مینوں دھروئی نہ بھیج وسوہنے شہراں دے وچہ

جی لگدا اے میں روضے دے پاس ہوواں   اوس جنت چوں کدے نہ اُداس ہوواں

لکھیا جاواں بلالاں تے زبیراں دے وچہ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچہ

لکھیا جاواں صدیقاں صہیباں دے وچہ   لکھیا جاواں فاروقاں تے حبیباں دے وچہ

لکھیا جاواں حسّان جیہاں سیراں دے وچہ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچہ

اوہدی جُتی اُتوں تخت قربان کردیاں   جے اوہ چاہے تے پیش سَو سَو جان کردیاں

میں نہیں خوش خانقاہاں تے ویراں دے وچہ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچہ

میرا پیر سچا پیراں دائے پیر سجناں   جیہدے نام نے کلیجہ دتا چیر سجناں

ہُن مُڑ مُڑ نہ واڑو مینوں غیراں دے وچہ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچہ

مینوں فرصت نہیں لوکو ہُن بغداد جان دی   کوفے، پٹن، اجمیر اتے ملتان دی

اکھاں ٹھنڈیاں نہ ہون ایہناں شہراں دے وچہ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچہ

نا اُمیداں عاصیاں نوں پھیر دے دِتی اُمید
فضل تھیں لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ آکھ کے

ذات تیری علم تیرا آپے صفتاں کیتیاں
ابتداء قرآن تھیں اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ آکھ کے

مال سارے داتوں مالک مال والے بھی تیرے
کردا ایں آزمائشاں پِچھوں اَقْرِضُوا اللهَ آکھ کے

علماں والے کرن خواہش ہور بھی کجھ پڑھ لیّے
کیتا توں پابند سبھ نوں اتَّقُوا اللهَ آکھ کے

عاصیاں دے واسطے بوہا کرم دا کھولیا
پھیر آوازاں ماریاں تُوبُوا اِلَى اللهِ آکھ کے

اثر قرآن دسیا پہاڑ تے دسے اثر دا
خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللهِ آکھ کے

چارہ نہیں صمصام نوں توحید دی طاعت بغیر
چار پارے وکّ لئے توں قُلْ هُوَ اللهُ آکھ کے

ہمارا رہبر ہمارا رؤف بھی ہے رحیم بھی ہے
وہ کملی والا خدا کا پیارا اغلاظ بھی ہے حلیم بھی ہے

بشیر بھی وہ نذیر بھی وہ سراج بھی وہ منیر بھی وہ
جہاں والوں کا بادشاہ بھی کہیں کھتا کلیم بھی ہے

وہی مزمّل وہی مدثر وہی محمدؐ وہی مطہّر
ولا تخط کا بھی مخاطب جہاں میں سب سے علیم بھی ہے

وہی ہے سیّد وہی ہے شافع وہی ہے رحمت جہاں کی خاطر
حمید گر گنجہائے کا مالک اُدھر محمدؐ تسلیم بھی ہے

خدا کا مخلوق نوا بھی ہے وہ باب جیسا خلیل بھی ہے
وہ مثلِ عیسیٰ مسیح بھی ہے وہ مثلِ موسیٰ کلیم بھی ہے

امیر بھی وہ فقیر بھی وہ امین بھی وہ متین بھی وہ
کفر کے جور و جفا کے بدلے وہ رکھتا خلق عظیم بھی ہے

میں شجر طوبیٰ کے رنگہائے گنوں و نگار نگت کیا ہے
کہیں یتیموں کا مولا ہے وہ کہیں مولا یتیم بھی ہے

چلو تماشائیو بزمِ محشر شفیع عالم اُدھر کھڑے ہیں
اِدھر بھی صمصام رُو سیاہ بلا کا ظالم اثیم بھی ہے

مینوں چھڈ دین رہن دیو میرے حال تے   میں نہیں عاشق بن گدیاں تے حسن و مال تے

کاہنوں پاؤ بن منت دے ویراں دے وچ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچ

میریاں لگیاں ازل دیاں توڑیو نہیں   میرا مُنہ اُس سوہنے ولوں موڑیو نہیں

پیار بن دیو مینوں اوہدے پیراں دے وچ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچ

میں تے قال اللہ قال رسول منیاں   شرک بدعت والے بت نوں میں ہتھیں بھنیاں

شر چھڈ کے تے حصہ لیا خیراں دے وچ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچ

گلیاں ویکھاں جا شہر مدینے دیاں   تھیاں ساریاں ٹھردیاں سینے دیاں

لگن غوطے عشق دیاں نہراں دے وچ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچ

صمصام رکھ شغل توں درود پاک دا   تیرا ہووے جے خمیر شالا اوسے چاک دا

رل جائے تھاں تھوڑا جیہا تینوں پیراں دے وچ

دل لگدائے محمدؐ دے پیراں دے وچ

حمد باری تعالیٰ عزّ اسمہ

اپی وڈیائی کریں اِنّی آنا اللہ آکھ کے   دیں تسلی مومناں نوں نصرٌ من اللہ آکھ کے

حُبّ حبیب صلی اللہ علیہ وسلم

جیہدا پاک نبی دے سنگ پیار ہو گیا
بھانویں لکھ گنہگار بیڑا پار ہو گیا

اوہو نبیؐ طٰہٰ والا جس نے تاج پا لیا　　اکّے رات چڑھ براق تے معراج پا لیا
ہو کے قاب قوسین راز دار ہو گیا

جیہدی نبیؐ دے دوارے تے سائی ہو گئی　　اوہدے اوگناں تے پاپاں دی صفائی ہو گئی
اوہدا دوزخ بھی یارو گلزار ہو گیا

ہتھ نبی دے پھڑائی جس نے نتھ اپنی　　چھڈ دی سُتھ اپنی تے گل کتھ اپنی
بس پچھے پچھے چلنا وِہار ہو گیا

جس پھڑ لیا دامن مکّی پیر دا　　کدوں دیندا ای بغداد جا کے دستگیر دا
اوہ تے ایسے بُوہے دا چوکیدار ہو گیا

جیہدا نبی دی حدیثوں دل اکدا نہیں　　فقہ کوفیاں تے شافیاں دا تکدا نہیں
اوہ قال قال دے اندر سرشار ہو گیا

جیہنوں ذرا اثر ہو گیا خلیلی رنگ دا　　اوہ گنج بخش کولوں رہ جا کے خزانے منگدا
اوہ تے حسبنا اللہ تھیں شاہوکار ہو گیا

اسماعیل ورگی جیہدی آن ہو گئی　　دھون چھری تھلے رکھنی آسان ہو گئی
نقش کربل والا جس طرح تیار ہو گیا

دند ٹا من کے کسے اپنے دند بھن لیے — جان واری نبیؐ توں کئیاں لک بنھ لیے
کوئی سکا پت مارن لئی تیار ہو گیا

کسے مائی جدوں آکے مونہوں کلمہ بولیا — آئیاں سینکڑے مصیبتاں دل نہیں ڈولیا
بدن اوٹھاں نال بنھ کے دو چپاڑ ہو گیا

کوئی ستر دھیاں مار کے دوارے آوندا — پڑھدا کلمہ تے عزتاں اجیہاں پاوندا
جبرائیل اوہدی شکل تے اوتار ہو گیا

کوئی جبش ولائتوں پیا خط لکھدا — کوئی کالا جیہا بندہ کدھروں آیا وکدا
لالئی پریت کالا رنگ بھی سنگار ہو گیا

جدوں مسلمان سچا پکا مسلمان سی — اہنوں بیڑیاں جہازاں دا کدوں دھیان سی
چڑھیا گھوڑے تے سمندراں توں پار ہو گیا

ایہہ جدوں حق دی ترقی دی سی تاہنگ رکھدا — زمیناں حک کے پہاڑاں تے اولاہنگ رکھدا
اج چھڈ یا قرآن تے خوار ہو گیا

دلوں آیا جو وہابیاں دا ویری بن کے — دل پتھر والئے کے اتے سینہ تن کے
صمصام تیری نظم دا اشکار ہو گیا

سننے والیا کھلا ہویا ای دربار محمدؐ دا — آجا بن مولا دیا لوکا تابعدار محمدؐ دا
چھڈ محبت دنیا والی — اوڑک چھڈنی تے چلنا ایں خالی
جے کر لینا ایں رتبہ عالی — کرئے پیار محمدؐ دا
ایہہ دنیا ہے اوڑک فانی — نہ کر ضائع توں زندگانی

بَندیا مَن دے حکم قرآنی — کر اقرار محمّد دا
جیہڑے آ گئے ایس دربارے — رنج دوہیں جہانیں تارے
جُوٹن جنت خُلد چوبارے — قرب وجوار محمّد دا
جیہناں نے اکھیاں اُت دل لائیاں — بُھل گئیاں دانائیاں چترائیاں
بھَدے پھرَدے وانگ سودائیاں — خوش دربار محمّد دا
ہاکاں مارے پیا موہانا — جس نے پار سلامت جانا
آجاوٗ میرا ساتھ بنانا — واہ اشتہار محمّد دا
راہوں بُھل گیو گمراہو — جنگلاں وچ نہ جان گواوٗ
آجاوٗ چڑھو چڑھو چڑھ جاوٗ — جہاز تیار محمّد دا
اعتصام دوارہ ملیئے — جیتھے بہادیوے مُول نہ ہلیئے
نال مُہانے دے چڑھ چلیئے
بیڑا پار محمّد دا

حلیہ شریف

سنا نبیؐ دا چہرہ چودھویں دے چند وانگوں
کالیاں زُلفاں لشکن ریشمی کمند وانگوں
منہ دی مٹھا بس والا — خاصیاں دی آس والا

حسن دی پیاس والا — شربت سی کھنڈ وانگوں
خیا دیاں کاناں دونویں — اُوپر کماناں دونویں
تھوڑی بغیر مُتھا — رسی دَند کھنڈ وانگوں
نک تلوار سوہنا — رُخسار گلنار سوہنے
موتیے دی طاقت کی اے — چمکے جو دند وانگوں
صاف بلوری سینہ — جس وچہ نہ غصہ کینہ
طاقتاں والے ڈولے — رستم اسفند وانگوں
لباں کٹائیاں ہوئیاں — نال ملائیاں ہوئیاں
لمی تے بھاری داہڑی — دادے پابند وانگوں
آنوں نے شانوں سوہنا — سارے جہانوں سوہنا
کس نے ورفعنا پایا — رُتبہ بلند وانگوں
حسبوں تے نسبوں سوہنا — دہیوں تے کسبوں سوہنا
تاہیوں صمصام بھجے — چیز پسند وانگوں

نعت شریف

مخلوق خدا دی اک پاسے محبوب ربانا اک پاسے
سارے جگ دی دھرتی اک پاسے میرا محبوب سوہانا اک پاسے

وَالضُّحٰی دیاں چمکاں اک پاسے چہرے دیاں دمکاں اک پاسے
وَاللَّیل سیاہی اک پاسے زُلفاں دا سجانا اِک پاسے
سُولی دا ہلارا اک پاسے کربل دا نظارہ اک پاسے
میدان اُحد وچہ صدقے جاں دَند دا ٹٹ جانا اِک پاسے
کِسے نال کو ہاڑے دے بُت بھَن کے بَل فَعَلَ کَبِیرُھُمۡ آکھیا ے
قُلْ جَآءَ الْحَقُّ دے اشارے تھیں بُت توڑ گرانا اک پاسے
اوہنوں شان یٰسین دی پگ والے اوہ تے مُرشد سارے جگ والے
اک کشتی دا ضامن اک پاسے سارے جگ دا چُھانا اک پاسے
اوہدیاں جگتیں دھمّاں پَیاں نے سُنکے کلمہ پڑھیا کئیاں نے
کوئی اُمتاں دے حق بددُعا کردا، ایتھے سینے لانا اِک پاسے
دریا دیاں لہراں اک پاسے انگلاں دیاں نہراں اک پاسے
پتھراں دا پھٹنا اِک پاسے چند پھاڑ دکھانا اِک پاسے
رَب نفسی آوازہ اک پاسے رَب اُمتی تقاضا اک پاسے
سارے جگ دے پاپی اک پاسے صمصام نمانا اک پاسے

محمدؐ دے رُتبے نوں پا کوئی نہیں سکدا
جہاناں دی رحمت کہا کوئی نہیں سکدا
جتھے رات معراج سرکار پوہنچے کتاں خاکیاں نوں چیز جا پار پوہنچی
مقام اُس تے نبیاں چوں جا کوئی نہیں سکدا

رت دی اُنگل میرے پیر وانگوں   کھڑی کرکے مَل آسمان تیر وانگوں
قمر کرکے ٹکڑے دکھا کوئی نہیں سکدا

پھراں پیر جگ تے جیویں برساتی ڈڈیاں   دعوے ہزاراں تے پگّاں نے ٹوڈیاں
پَر روڑاں نوں کلمہ پڑھا کوئی نہیں سکدا

اوہ ختم نبوت دا سالار آیا   نبوّت دے بوہے نوں ہے مار آیا
لواں ہُن نبی جگ تے آ کوئی نہیں سکدا

جے ستی فلاح مولا تھیں منگدے ہو   تاں کلمہ پڑھو پھیر کیوں سنگدے ہو
محمد سوا بخشوا کوئی نہیں سکدا

گنہگارو، بدکارو، چوہڑے چمارو   محمدؐ دے دروازے تے آؤ یارو
سوا اس دے سینے لگا کوئی نہیں سکدا

پھرن مارے مارے جو شودر بیچارے   دھرم سالے ڈھوئی نہ ٹھاکر دوارے
ایہناں اپنے چونکے چڑھا کوئی نہیں سکدا

ایہہ شودر مہاشے نہ زندگی گوا توں   نہ در در جا جا کے دُر دُر کرا توں
محمدؐ پناں گل لگا کوئی نہیں سکدا

جیہناں سچا دامن محمدؐ دا پھڑیا   سوگارن دے مالک بنے کلمہ پڑھیا
ایہہ رُتبہ خدا توں دوا کوئی نہیں سکدا

جے ایتھے کھلا پڑھ لئیں کلمے دی بانی   تاں صمصام پیوے تیرا جوٹھا پانی
تے مسجد تھیں تینوں ہٹا کوئی نہیں سکدا
محمدؐ دے رُتبے نوں پا کوئی نہیں سکدا

نورِ اسلام

ایہہ سچا نُور پھوکاں نال نہیں بجھایا جاونا

ساری دُنیا دی خلقت آوے کٹھ کرکے
بن کے دشمن تے سینہ کفر نال بھر کے
پر ایہہ نام اسلام نہیں مٹایا جاونا

سارے ہتھکنڈے سمے ایس نے ہزاراں ویکھ لیے
ایہدے پیر مضبوط نے کفاراں ویکھ لیے
ایہہ پہاڑ جیڈا بھار نہیں ہلایا جاونا

ساڈوں ڈاہڈی سوکھی اگ وچہ چھال مارنی
دھون چھُری ہیٹھاں رکھ کے نالے تلوار نی
ہو کے وطن توں بے وطن بھی پھرایا جاونا

وَنڈ مٹنے رسولؐ دے معلوم سب نوں
کدے حمزہؓ دا سیس اساں تارب لوں
کربل وچہ حسینؓ دا کوہایا جاونا

لکھاں حافظ تے قاری ایہدی بھینٹ چڑھ گئے
تے امام کئی جیلاں وچہ جا کے مر گئے
کالا منہ حضرت مالکؒ دا کرایا جاونا

اسماعیلؑ اک دلی وچہ ماں نے جنیاں
سرحد جا کے اوہدا کی تماشا بنیاں !
مالاکنڈ وچہ بوٹیاں کرایا جاونا

تازہ تازہ قربانیاں نوں ویکھ آن کے
عبدالرشید تے صدیق دتی جان جا کے
علم الدین غازی پھانسی لٹکایا جاونا

ہُن بھی مرن دی تیاری مسلمان رکھدا
ایس نُور تائیں نال اپنی جان رکھدا

ایہہ ایہدی جان نالوں جُدا انہیں کرایا جاونا

جان وَارنی خدا توں دِلوں نذر مَن کے
...نکلے ہاں سراں تے کفن بنھ کے

صمصام سوکھا سانوں نہیں مٹایا جاونا

سرشار ہو چلیے

...ینے دی محبت وچہ ولا سرشار ہو چلیے
جنھوں لوکی شفا پاون اسیں بیمار ہو چلیے

...ی مدتے جس جگہ سرکار دو عالم رہے پھِردے
اوہناں نورانی گلیاں وچہ چلو اک وار ہو چلیے

...نورے گھرے گرداگرد وچہ پھِر کے گناہ جھاڑیے
چلو ہُن روضہ جنت دے بھی حقدار ہو چلیے!

...نی پاک دا محراب تے منبر اکھیں تکیے
گناہاں دی تپش اُترے تے ٹھنڈے ٹھار ہو چلیے

گناہاں والی کالک نے کیتا ای دل تے منہ کالا
زیارت روضہ انور نقیں پُرانوار ہو چلیے

اوہ مسجد ہے کہ بیڑا ہے محمدؐ ہے ملاح جس دا
ہوئے قسمت تے پہلے پُور چڑھ کے پار ہو چلیے

...مکاں نالوں مکیں دا مرتبہ عالی جہاں جانے
اوتھے آرام فرما ہے میری سرکار ہو چلیے

اوہ جنہدے قدم فرشاں توں چلے تے عرش تک پہنچے
شفاعت دا وسیلہ قبر دا دیدار ہو چلیے

اشارہ جس دی اُنگلی دا قمر نوں کر گیا ٹکڑے
مدینے وچہ اوسے سرکار دا دربار ہو چلیے

کہاں جد السلام علیکم میں نزدیک روضے دے
سُنے خود آپ نے کتیں سید الابرار ہو چلیے

کوئی جاوے نہ جاوے ایہہ تے اپنی اپنی مرضی اے
اسیں صمصام اُپنے پیر دے دربار ہو چلیے

سلام آکھاں

الحمدللہ میں آپے جا کے سرور نوں سلام آکھاں
رُخ انور دل اطہر مطہر نوں سلام آکھاں

ہوا کدے سئے جا نگی سنیہا دردمنداں دا
میں حاضر ہو کے خود اپنے پیغمبر نوں سلام آکھاں

سلام آکھاں جہیںوں سرکار نے فلکیں بلایا سی
شفیع المذنبین دُنیا دے جوہر نوں سلام آکھاں

سلام آکھاں جو آدم ناموں پہلاں سی حقاں نبیاں
تے آدم دی نسل ساری توں بہتر نوں سلام آکھاں

سلام آکھاں جو انگل نال چندنوں کر گیا ٹکڑے
میں اُس خوش رُو تے خوش خُو تے خوشتر نوں سلام آکھاں

سلام آکھاں جیہدی اُمت زمانے تیں نرالی ہے
اوہ سب نبیاں دے افضل نوں تے بہتر نوں سلام آکھاں

جیہدے پنجے تئیں سنگراں پنج مٹھاں نے چلائیاں سن
میں اُس رحمت دے برکت نوں مہتر نوں سلام آکھاں

جو ماراں کھا کے دشمن تئیں ہدایت دی دُعا منگدا
میں اُس لفت دے سچلے بہادر نوں سلام آکھاں

کفاراں نے جیہنوں مجبور کر کے کڈھ دتا مکیوں
میں اس مظلوم گھر چھڈ گئے مہاجر نوں سلام آکھاں

فتح دے دن جیہنے معاف کفر نوں بخشی
میں اُس دریائے رحمت دے شناور نوں سلام آکھاں

کوئی جا مُڑ کے پاوے ایہہ اپنی دل پسندی اے
مگر صمصام میں تے اپنے رہبر نوں سلام آکھاں

ٹھنڈاں پا دتیاں

۲۳ دسمبر ۱۹۴۷ء کو جہاز انگلستان میں لکھی گئی۔

مدینے دی زیارت نے کلیجے ٹھنڈاں پا دتیاں
تمامی دل دیاں مرضاں بحمد اللہ گوا دتیاں

نظر آیا جاں پندراں میلاں توں جلوہ مدینے دا
اکھاں جھکیاں نوں دس گنبد نے جھکھا ہولا دتیاں

میں صدقے اَج مزہ آیا درود واں اسلاماں دا
جو حبّاں دل وچ ستیاں نظارے نے جگا دتیاں

ہوئی جد داخلی مسجد وچ باب مجیدی تھیں
اکھاں ٹھریاں تے سینے کلیجے ٹھیاں لا دتیاں

خدا دے اجر زرکاں نوں جنہاں نے خرچ کر کر کے
جنہاں نوں وچ حرم نبوی سندیاں دھماں مچا دتیاں

پر ہندی پکیاں اٹاں دی مسجد تے چھت کھجوراں دی
جیہدے اندر نبی پاک نے عمراں لنگھا دتیاں

ہووے بارش تے چکڑ وچ کیتے سرکار نے سجدے
اوہ چکڑ بھریاں پیشانیاں مولا نوں کھا دتیاں ؛

تاثر ہور دل بھی پاڑ دا شانِ فقیری تھیں
جیویں سرکار فانی زندگی دیاں گھڑیاں ہا دتیاں

کیہا جد اَلسَّلامُ علیک اَیُّہَا النَّبِیُّ میں نے
آوازاں میریاں رب نے نبیؐ دے کنیں پا دتیاں

نبیؐ دے گھر تے منبر دے وچالے کیاری جنت دی
خدا دا شکر جس نے اس وچ گھڑیاں لنگھا دتیاں

تیری قسمت دا نہرہ ہو گیا صمصام ملکاں تے
کرا لیسے بے زور بے پر دیاں آساں پچا دتیاں

مدینے دیاں گلیاں

۲۱ر نومبر ۱۹۲۷ء کو مکّہ مکرّمہ میں لکھی گئی۔

جتھے پھردی رہی سرکار میری واہ وا شہر مدینے دیاں گلیاں
جیہڑی پیر دے پیر چُھپے اوہدی مہک جیوں چنبے دیاں کلیاں

ایہہ اوہو شہر مدینہ اے — جتھے رحمت گنج خزینہ اے
بھانویں نُوح دا پاک سفینہ اے — جیہدے وچہ چڑھیاں بھلیاں بھلیاں
ایہہ حجرہ پاک محمدؐ دا — ایہو پیارا ساک محمدؐ دا
ایہنوں بہت تپاک محمد تائیں — جہو کاں ہے تے اینھی کسیاں
ایتھے نبیاں دا سردار وسے — محبوب خُدا دِل دار وسے
نوں ملیں دُودے تائیں — بھلیاں بھلیاں آبھلیاں
ایہہ طیبہ جگ تے دھمیاں جے — جیہدا نام چونہہ کونٹیں گجیا جے
ہر عاشق آآ چُمیاں جے — جیہدیاں اکھاں ایدھر آرلیاں
ایہہ ملجا او گنہاراں دا — نالے ماویٰ ہے بدکاراں دا
دارالشفاء بیماراں دا — بھیاں ہون ایتھے گلیاں بھلیاں
جیہڑا اچاہے راز شفاعت دا — رکھے دل وچہ شوق زیارت دا
پھیر ملنا نہیں وقت اطاعت دا — لانیوں لتے دکھ آساں ملیاں
جیہڑا قبر تے نال نصیب گیا — گویا اُس نے دیکھ حبیب لیا

نبی مرضی دا لوڑ طبیب لیا — اوہدے دل دیاں مرضاں ہل چلیاں

مقام مدینے چل چلئیے — بوہا اپنے پیر دا جل ملئیے

پڑھ پڑھ صلواۃ اگانہہ گھلئیے — جتھے سوہنے نبی جائیں جالمیاں

بھرپور ہندیاں نے

۴۔ نومبر ۱۹۴۷ء کو مکہ مکرمہ میں لکھی گئی۔

جنہاں دیاں قسمتاں مولا ولوں بھرپور ہندیاں نے

اوہناں دیاں حرکتاں مکروہ بھی منظور ہندیاں نے

دنے راتیں اونہاں نوں حاضری دربار مولا دی

اوہ بھانویں چین وچہ وسن دلوں نہ دور ہندیاں نے

تصور وچہ ای بوسے لیندیاں نے حجر اسود دے

کدے اوہ منزل تے رورو چکنا چور ہندیاں نے

خدا دے گھر دے گرد اگرد مارن پھیرے تے پھیرا

چکوراں جیوں دوالے چند دے مجبور ہندیاں نے

جو گھٹے بھریاں عاجز بن دکھاون چال درویشی

خدا خوش کرلیا تے آپ بھی مسرور ہندیاں نے

جیہناں نوں مل گئی خیرات مولا دے دوارے تھیں

اوہ سجدہ شکر وچہ رودن کدوں مغرور ہندیاں نے
نہ حاجت سونے چاندی دی نہ زنگار رنگ لباساں دی
فقیری سانگ گرد آلود تورو نور ہندیاں نے
اوہ ساری رات غفلت وچہ گزارن بھاویں سوں سوں کے
اوہناں دی حاضری ایویں جیویں کوہ طور ہندیاں نے
دنے راتیں اوہناں نوں چاہ مدینے دی زیارت دا
سیاہ کملی دیاں اوہ کملیاں مشہور ہندیاں نے
جہناں دے دل دے وچہ ہووے تکبر تے ریاکاری
اوہ بھاویں حوراں بھی ہوون خصم تھیں دور ہندیاں نے
چلو صمصام اکھاں چمیے چلیے گرد پیراں دی!
جو حاضر شوق تھیں ہر سال بادستور ہندیاں نے

میزاب رحمت

دگ ذراتوں تیز ہو رحمت دیا پرنالیا
عاصیاں تے رحمتاں دیاں چھٹاں پاون والیا

منہ بھی رحمت تُس بھی رل گئیاں دو رحمتاں
رحمتاں مولا دیاں منہ تھیں وگاون والیا

کتنی رحمت تیرے اُتے مولائے رحمان دی
کعبۃ اللہ دے بنیرے نوں ہتھ پاون والیا

تیرے بنگلے سب کھلوکے رب توں منگن رحمتاں　　　سچ پچ اج توں رحمتاں دی جھولی پاون والیا

تیری وچ دی ہو کے آیا پانی جو برسات دا

ایہی جئی　　　کر دتا اکسیر رب لے رتبے پاون والیا

یہی پانی توں مولا دے گھر نوں گھت گئے　　　حشر تک اس سانجھ نوں پورا نبھاون والیا

وانگ پرنالے کدے عصیاں جے کر جھڑیں

بخشاں پاویں گناہ دے ہیٹھ آون والیا

نقشہ عرفات حج ۱۹۳۰ء

وہ دیکھو ہاتھ پھیلائے کھڑا ہے ملک کا والی　　　وہ شوکت جاہ و حشمت شان وحدت نے مٹا ڈالی

وہ ننگے سر غبار آلود کیا پہنے لباس آیا　　　وہ روتا مانگتا سائل میرے داتا کے پاس آیا

پرے دیکھو کیسے باندھے جماعت ہے وزیروں کی　　　امیروں تاجداروں کی مگر شکلیں فقیروں کی

لباس امتیازی کوئی گردانا نہیں جاتا　　　کہ ہے یہ کس وطن کا مرد پہچانا نہیں جاتا

کہیں کس کو کہاں کا ہے نظر حیران ہوتی ہے

ہاں کچھ البتہ چہروں سے یہاں پہچان ہوتی ہے

یہ اکثر لوگ بن داڑھی کے منہ گورے پیازی ہیں　　　پڑوسی مصطفےٰ کے یعنی یہ سارے حجازی ہیں

وہ جن کے منہ میں مسواکیں ہیں نجدی دلاور ہیں　　　یہ سب توحید ہند کے سمندروں کے شناور ہیں

وہ دیکھو شام والوں کے صبا سے پر ضیا چہرے　　　وفا سے پر وفا پھر حیا سے پر حیا چہرے

یہ چہرے جن کے باغیرت کلیجے آون والے ہیں ہیں آنکھیں جن کی نگلین ترکی شان والے

پرے وہ فارسی دیکھو ادھر دیکھو یہ ایرانی

اِدھر بلخی اُدھر غزنی پہ یمنی اور وہ سُوڈانی

یہ چہرے گول چھوٹے قد ذرا کچھ پست سی بینی بہت ان میں ملائی ہیں بہت ہیں برمی چینی

قد آور سُرخ چہرے ہیں یہ کابل کے پٹھان آئے وہ ترکستان والے اور یہ روسی ترکمان آئے

وہ دیکھو ہند والے بھی خدا کے رُوبرو آئے یہ کرتے جستجو آئے یہ سے کے آرزو آئے

جوان و پیر و مستورات و بچے ساتھ شامل ہیں

تضرع انکساری اضطراری میں یہ کامل ہیں!

یہ قبلہ رُو اٹھا کر ہاتھ روتے گڑگڑاتے ہیں بہایت ابتہال و عاجزی سے کچھ سناتے ہیں

یہ سارے اپنی اپنی جا پہ مولا کے پُجاری ہیں فقیری سانگ کر کے مانگنے آئے بھکاری ہیں

انہیں میں ایک صمصام حزیں بھی نظر آتا ہے

ہے جو کچھ مانگتا مولا سے در تھیں لیکے جاتا ہے

ترجمہ لبیک

لبیک لبیک ہزار واری لبیک میرے کردگار سائیں

تیرا نہیں شریک جہان اندر توں وحدہ لاشریک قہار سائیں

نافرمانیاں کر کر تھکیا میں کالا منہ ہویا شرمسار سائیں

کر کر گناہ ہو شرمندہ اوڑک آن ڈگا دربار سائیں

جو کچھ ہووے گناہ کمذات کولوں بخش نہیں اُمید زنہار سائیں

اگے ڈگیاں نیں نہ کھاوندا اے نوں آپ غفار ستار سائیں

لا تقنطوا نے آس وَدھا دتی جرأت کر آیا تائیں خوار سائیں

ایہہ آئیں کر سد کے آپ کوئی پھر نہ کولے سختی سرکار سائیں

ڈٹھے کُل دریا پہاڑ جنگل ڈٹھے وڈے وڈے دسبار سائیں

اوڑک جھاڑ دتا مینوں ساریاں نے کسے کیتا نہ ذرا پیار سائیں

آخر عرب دا اِک جوان بانکا باہنوں پکڑ کے کولے کھلیار سائیں

پچھلے ساہ تے شکل حیران ڈٹھی مینوں پچھیا نال پیار سائیں

کی کجھ لبھدا پھریں مسافرا اوے شکلوں جاپدا ایں طلبگار سائیں

مینوں دس میں شاید امداد کرساں کیوں جنگلیں پھریں خوار سائیں

بھوں کے دیکھیا میں اُسدے وَل جس دم سینہ سرد ہویا ٹھنڈ اٹھا سائیں

سوہنا پوپلا مکھ خلاق بھریا گل سُرخ وانگوں رُخسار سائیں

اکھیں کالیاں سُرخ حیا بھریاں دونویں بھوآں جو تیز کٹار سائیں

نک اَلف تلوار دے وانگ تِکھا موتی دند چمکن آب دار سائیں

اوہی نی تائیں سوہوے لک چادر کرے شوق کیتا شلوار سائیں

زلفاں کالیاں کول کنولیاں دے چہ عطر دی عجب بہار سائیں

چٹے کپڑے وانگ فرشتیاں دے کالا رنگ کردی ستار سائیں

زلفاں موہڈیاں تیک جاں پلم آون حسن یار وانگوں لشکار سائیں

داہڑی ڈال سجن سینے پئے کجن جیویں کوئی سجن سینہ ٹھار سائیں
لباں کٹ لباں نال میلیاں سُن کجلیہ جیویں خلیل سردار سائیں
لمبی دھون معنبوط فولاد وانگوں گویا چکنا اُمت دا بھار سائیں
درنعنا کہہ کے اوہ بھی رب لایا جیہڑا رہیا سی دھون الار سائیں
چمکے مُہر نبوت دی وچہ موراں لگے رنگ ہزار ہزار سائیں
نال عجز میں پُچھیا کون تُسی جنگل وچہ ملے غم خوار سائیں
میں پنجاب ولایت دا ایڈ پاپی جھلے کوئی نہ مینوں دربار سائیں
پاپی سُندیاں مینوں لا سینے کیتا وانگ اولاد پیار سائیں
مینوں دے دلاسڑا کہن لگے بھانویں میں توں کیڈا گنہگار سائیں
میں بخشاد ساں تُدھ نوں رب کولوں وہدی ذات غفار ستار سائیں
مینوں اوس نے بھیجیا دل دنیا جیکوئی تکے مینوں گنہگار سائیں
اوہنوں سد کے لیا دربار میرے دیواں تار میں سخی داتار سائیں
پھر میں نام مقام دی پُچھ کیتی اگوں کیہا زبان سوار سائیں
میرا نام محمد رسول اللہ وچہ شہر مدینے دربار سائیں
سُنیا نام کلیجے نوں ٹھنڈ پے گئی میں جاواں کس دربار سائیں
جنھوں ملی معافی گنہگاراں ایہو طلب میری سرکار سائیں
مینوں کہن لگے ہنتی کاہل نہ کر سکتے لگنا ہک دربار سائیں
گنہگار جہان دے ہون کٹھے توں آویں وچہ شمار سائیں

وَمَآ اَرْسَلْنٰکَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِیْن

شاعرِ اسلام کہنہ مشق جناب حکیم صمصام صاحب کی

تیس ۳۰ سالہ زندگی کے منظوم شدہ مطبوعہ و غیر مطبوعہ نعتیہ کلام کا بے نظیر مجموعہ

گلشنِ صمصام

مِنْ تصنیف

جناب حکیم صمصام صاحب ستیانہ بنگلہ فیصل آباد

ناشرین

ملک سنز پبلشرز کارخانہ بازار فیصل آباد

لاہور میں ملنے کا پتہ

سبحانی اکیڈمی اُردو بازار لاہور